

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/909/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

376/2013. (XII. 11.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) I. r. panaszos, II. r. panaszos, III. r. panaszos és a IV. r. panaszos¹ jogi képviselője útján 2012. december 9-én előterjesztett **panaszát** a 2013. december 11-én – dr. Kádár András Kristóf testületi tag kizárása mellett – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – Budapesti Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: BRFK) kerületi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszosok jogi képviselője 2012. december 9-én postai úton előterjesztett beadványában előadta, hogy a panaszosok egy 327 napja tartó folyamatos, a tisztességes közmédiáért folytatott demonstrációban vettek részt egy forgalomtól el nem zárt magánterületen, a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (továbbiakban: MTVA) székházánál. A IV. r. panaszos volt a demonstráció szervezője. (A székház a panaszosok tájékoztatása szerint a [...] Kft. tulajdonában áll, amely bérbe adja az ingatlant az [...] Kft.-nek, egy országgyűlési határozat pedig vagyonkezelői státusszal ruházta fel az MTVA-t, bár az ingatlan nem állami tulajdon.)

A demonstráció jogszerűségét, gyülekezési törvény hatálya alá tartozását az alapvető jogok országgyűlési biztosa is elismerte AJB-1690/2012 sz. állásfoglalásában.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok személyes adatait töröltük.

A valószínűsíthetően az MTVA és/vagy az ingatlan tulajdonosa megbízásából eljáró biztonsági őrök 2012. november 2-án reggel 5 óra környékén kb. 30-40 fővel megjelentek a demonstráció helyszínén. A III. r. panaszos, aki a demonstráció helyszínén elhelyezett sátorban tartózkodott, azt észlelte, hogy a sátrat leemelik róla, majd felszólították, hogy hagyja el a területet. Mivel ennek nem engedelmeskedett, több biztonsági őr megfogta, felemelte, és odébb vonszolva eresztette el néhány méterrel arrébb, egy, már közterületnek minősülő helyen.

A demonstráció helyszínén elhelyezett lakókocsiból kilépő I. r. panaszossal szintén ugyanígy jártak el. Ezt követően a biztonsági őrök megkezdték az addig forgalomtól el nem zárt magánterület kerítéssel történő körbevételét, illetve sorfalba álltak.

A II. r. panaszos a fenti két panaszos telefonja alapján kb. 5 óra 20 perckor jelent meg a helyszínén, és befutott az akkor még nem teljes kerítés mögé, a demonstráció korábbi helyszínének számító területre. Ekkor a sorfalból legalább 6 biztonsági őr vált ki, és elkezdtek mellkassal kifelé lökdösni a területről. Ő erre belekapaszkodott egy közeli fába, mire egy általa azonosítható biztonsági őr elkezdte szorítani a csuklóját, illetve kifelé csavarni a karját. Eközben odaérkezett az addig néhány 10 méterre álldogáló másik két panaszos is, akik belékapaszkodtak, így a biztonsági őrök már nem tudták őket eltávolítani a fa közeléből. Mindennek az lett az eredménye, hogy a fával érintett területet nem tudták bekeríteni, így ott a kerítés némileg beljebb került a tervezett vonalához képest, ugyanakkor a biztonsági őrök körbevették őket, ezért nem tudták elhagyni a fa környékét. (A dulakodás egy részéről hangfelvétel áll rendelkezésre.)

A panaszosok észlelése szerint a biztonsági őrök az egész eseménysort kamerával rögzítették, illetve az egész székház is biztonsági kamerákkal ellátott kívülről is. A panaszosok észlelése szerint ugyanaz a 6 biztonsági őr vett részt az I. és a III. r. panaszos kiemelésében, akik a II. r. panaszost is megtámadták. Őket a panaszosok nagy valószínűséggel azonosítani tudják.

Az eseményeket az incidensek kezdete után kb. 15-20 perccel a panaszosok bejelentették a rendőrségnek (III. r. panaszos 5 óra 23 perckor, IV. r. panaszos 5 óra 35 perckor), elmondták az ügyeletesnek, hogy a demonstrációt támadást érte, rendőri segítséget kértek. Az I. r. panaszos is betelefonált 5 óra 36 perckor, amikor is közölték vele a rendőrök, hogy már tudnak az esetről. Ehhez képest az első bejelentéstől számított kb. fél óra múlva érkezett ki a BRFK kerületi Rendőrkapitánysága 3 főből álló járőre S. P. r. tzls. vezetésével, aki azonban az intézkedés nagy részében a járőrautóban maradt. A IV. r. panaszos kb. a rendőrökkel egy időben érkezett a helyszínre, nem sokkal később, jelent meg V. L. (DK) országgyűlési képviselő is.

A járőr tagjainak, elsősorban a velük kommunikációt kezdő P. V. r. őrmesternek a panaszosok beszámoltak a teljes incidensről, a sérelmükre elkövetett cselekményekről, elmondták, hogy feljelentést szeretnének tenni. Azt is mondták, hogy az őket kiemelő biztonsági őröket, illetve a csuklószorítást, karcsavarást elkövető biztonsági őröket felismerik, azonosítani tudják. Azt is a rendőrök tudomására hozták, hogy a biztonsági őrök folyamatosan kameráztak, illetve, hogy az épület is be van kamerázva. A járőr tagjai a helyszínén ennek ellenére semmilyen intézkedést nem fogantatosítottak, hanem arról tájékoztatták a panaszosokat, hogy feljelentést tehetnek a rendőrkapitányságon. P. V. r. őrm. azt is mondta az I. és a III. r. panaszos meghallgatása során, hogy a IV. r. panaszos „hülyeségeket beszél”. A rendőrök elmondták, hogy a biztonsági őröktől úgy tudják, hogy nem történt erőszak, és egyébként is jogszerű volt a biztonsági őrök fellépése, mert építési területet ürítettek ki (utóbbit P. K. r. őrm. közölte).

A II. r. panaszos kb. három alkalommal kérdezte meg P. V. r. őrm.-t, hogy hajlandó-e odamenni a biztonsági örökhöz, hogy megmutathassák neki a velük szemben fellépő személyeket, de a rendőr mindegyik alkalommal elutasította ezt. A járőr tagjaival V. L. is beszélt, illetve a panaszosok ezt megelőző párbeszédeit is végighallgatta. A rendőrökkel folytatott párbeszéd nagy részéről videofelvétel áll rendelkezésre (amelyet a jogi képviselő – ígérte szerint – utólag csatolni fog). Kb. két óra múlva megjelent a BRFK egyik tisztje is, aki főként a IV. r. panaszossal kommunikált, de szintén nem volt hajlandó semmilyen intézkedést foganatosítani, hanem csak a feljelentés lehetőségéről tájékoztatta a panaszosokat. A demonstráció azóta is folytatódik az MTVA székházánál, immáron a kerítéssel leválasztott „építési területen” kívül.

A panaszos jogi képviselője ezután tételesen megjelölte a jogsértéseket:

a) A panaszosok eljárási legitimáció kapcsán a jogi képviselő az alábbiakat adta elő.

Elsőként rá kívánt mutatni arra, hogy a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdése szerint panasszal az a személy élhet, akinek az alapvető jogát érintette a rendőri intézkedés. Ennek kapcsán rögzíti, hogy az I. r., II. r., és III. r. panaszos alapvető jogainak sérelme nyilvánvaló, hiszen vonatkozásukban minimum a személyi szabadság korlátozása bűncselekmény gyanúja merül fel (illetve merült fel a helyszínen is), a II. r. panaszos esetében ez kiegészül testi sértéssel is, mivel az ő karját, csuklóját szorították, illetve csavargatták is.

A jogi képviselő álláspontja szerint a IV. r. panaszos eljárási legitimációját az alapozza meg, hogy ő a demonstráció szervezője, hiszen a jogszerűen folytatott demonstráció jogellenes, erőszakos módon történő felszámolása a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (továbbiakban: Btk.) 174/C. §-a szerinti gyülekezési szabadság jogának megsértése bűncselekmény gyanúját veti fel, illetve a rendezvény a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (továbbiakban: Gytv.) szerinti szervezőjeként neki volt kötelessége gondoskodni a rendezvényt, demonstrációt megzavarók eltávolításáról.

Azt is rögzíteni kívánja a jogi képviselő, hogy a panaszosok alapvető jogaként jelölhető meg a tisztességes eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés], amely azért sérült, mert a rendőrök inaktivitása miatt a sérelmükre elkövetett jogsértésekkel szembeni fellépés jelentősen megnehezült, vagy lehetetlenné vált.

Ugyancsak alapvető jogként sérült a panaszosok emberi méltósága, illetve a gyülekezéshez való joguk [Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdés].

b) Az intézkedés kötelezettség elmulasztása kapcsán az alábbiakat adta elő:

A jogi képviselő hivatkozik az Rtv. 2. § (1) bekezdésére, az Rtv. 13. § (1) bekezdésére, és az az Rtv. 24. § (2) bekezdésére. Megítélése szerint a fenti általános, alapvető szintű rendelkezésekből következik az, hogy amennyiben a panaszosok olyan nyilatkozatot tesznek a rendőrök előtt, amelyek alkalmasak szabálysértés és/vagy bűncselekmény elkövetése ún. egyszerű gyanújának a megállapítására, akkor a rendőrnek minimális kötelessége a panaszosok által kifejezetten megmutatott személyek személyazonosságának rögzítése igazoltatásuk által. Megjegyezi továbbá, hogy álláspontja szerint a panaszosok által

azonosított biztonsági őrök elfogása és előállítása sem lett volna jogszerűtlen, figyelemmel az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontjára.

Független Rendészeti Panasztestület

Nyilvánvalóan jogszerűtlen a rendőrnek az az eljárása, amely egészen egyszerűen arra alapozva utasítja el az intézkedést, hogy nem hiszi el a panaszosok előadását. Súlyosbítja a rendőr eljárásának jogszerűtlenségét az a körülmény, hogy mindezt arra hivatkozással teszi, hogy az „ellenérdekelt” személyeket megkérdezi, majd az ő nyilatkozatukra építi az eljárását (pontosabban az eljárása megtagadását).

Egyértelmű ugyan, hogy nem a rendőrnek kell végső soron állást foglalnia sem a biztonsági örök érintettsége, sem pedig a panaszosok sérelmei tekintetében, de az is egyértelmű, hogy meg kell tennie minden tőle elvárható annak érdekében, hogy ez a későbbi, az arra feljogosított szerv általi állásfoglalás a lehető legszélesebben felderített és bizonyított tényállásra épüljön; ez következik az Rtv. 13. § (1) bekezdéséből, illetve a 2. § (1) bekezdéséből. Azt semmiképpen nem teheti meg, hogy tulajdonképpen a helyszínen állást foglal a tényállást tekintetében (hiszen elfogadja a biztonsági örök nyilatkozatát, miszerint nem történt erőszak).

Szükséges lett volna továbbá, hogy a rendőrök a helyszínen intézkedjenek az épület biztonsági kamerarendszerének felvételei, illetve a biztonsági örök által üzemeltetett kamera lefoglalása iránt, hiszen azok tárgyi bizonyítási eszközként vagy okirati bizonyítékként szolgálhatnak egy esetleges szabálysértési vagy büntetőeljárásban.

[Ezzel kapcsolatban előadjuk, hogy bár a lefoglalást a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) alapján kellett volna halaszthatatlan nyomozati cselekményként fogantatosítani, ennek elmulasztása az Rtv. 11. § (1) bekezdésébe ütközik, mivel a mulasztással szemben a Be. szerinti általános jogorvoslat, a 196. § (1) bekezdése szerinti panasz nem minősül hatékonynak, hiszen az ügyészség a panasznak helyt adás esetén sem tudná a mulasztást pótolni.]

Ugyancsak kötelezettsége lett volna az intézkedő rendőröknek az, hogy a panaszosok feljelentését – amelyre a Be. sem az alakszerűség, sem a benyújtás helye vonatkozásában nem fogalmaz meg eltérést nem engedő szabályokat – saját maguk rögzítsék, és azt a feljelentésre irányadó szabályok szerint továbbítsák a nyomozó hatóságként eljáró szervhez. Ez szintén az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt általános jogvédelmi kötelezettségből, illetve az Rtv. 11. § (1) bekezdése szerinti kötelezettségből következik.

Ha azonban el is tekintenénk attól, hogy a panaszosok által előadottak bűncselekmény megvalósulásának legalább egyszerű gyanúját felvetik, az Rtv. 24. § (2) bekezdése alapján a panaszosok magánérdekének (pl. polgári jogi igényének) érvényesítése érdekében kellett volna intézkednie a rendőröknek, hiszen például a velük szemben eljáró biztonsági örök személyazonosságának a helyszínen történő megállapítása olyan eljárási cselekmény, amelynek elmulasztása a későbbiekben egyáltalán nem, vagy csak számottevő nehézséggel pótolható.

Ugyanis a helyszínen történő igazoltatás a személyazonosság megállapításán túl arra is bizonyítékul szolgálna, hogy az adott biztonsági örök ténylegesen ott volt a helyszínen.

A biztonsági kamerarendszer, illetve a biztonsági örök által kezelt kamera felvételeinek megőrzése iránt a helyszínen történő intézkedés pedig megakadályozta volna, hogy akár büntetőjogi, akár polgári jogi szempontból rendkívül releváns objektív bizonyítékokat esetleg

a későbbiekben megsemmisítsék (akár azáltal, hogy a megőrzési időn túl jogszerűen letörlik) vagy egyéb módon manipulálják.

c) A gyülekezési joggal kapcsolatos jogsértések kapcsán az alábbiakat adta elő:

Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a körülményt sem, hogy itt egy hosszú ideje folyó, a Gyvt. hatálya alá tartozó demonstráció megzavarásáról is szó volt, amelynek kapcsán a IV. r. panaszosnak, mint a rendezvény bejelentett szervezőjének, kötelessége annak zavartalanságának biztosítása. Mindazonáltal, mivel a szervező mint magánszemély értelemszerűen nincs feljogosítva jogszerű erőszak alkalmazására, kénytelen (és köteles) a rendőrség segítségét kérni, ha a rendezvényt észlelése szerint megzavarják.

Magyarán a rendezvény szervezőjének joga és egyszersmind kötelessége is a rendőrség közreműködését igényelni a gyülekezési jog, mint alapvető jog zavartalan gyakorlásának biztosítása érdekében.

E körben kell értékelni azt a rendőri mulasztást is, hogy a rendezvény helyszínét folyamatosan nem biztosították (érdekes módon azóta már rendszeresen, naponta felkeresi egy járőr a rendezvényt), illetve az is, hogy az első bejelentéstől számítottan csak mintegy fél óra elteltével érkeztek ki az első rendőrök, noha a bejelentésekből is egyértelműnek kellett lennie annak, hogy azonnali beavatkozásra van szükség a rendezvény zavartalanságának biztosításához.

Mindezek alapján kérte a jogi képviselő a panaszuk kivizsgálását.

2) A IV. r. panaszos 2013. november 21-én telefonon a Testület tudomására hozta, hogy a jogi képviselője megbízása mind az ő, mind a II. r. panaszos vonatkozásában megszűnt.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) S. P. r. tzls. és P. V. r. őrm. 2012. november 2-án kelt jelentésében előadta, hogy aznap 5 óra 29 perckor az ügyeletes tiszthelyettes (E. J. r. zls.) utasította, hogy jelenjen meg az MTV székháznál, ugyanis onnan arról bejelentést tettek, hogy a demonstrálókat elküldték a demonstráló helyükről. A helyszínre 5 óra 35 perckor érkeztek meg a rendőrök. Az egyik bejelentő, a III. r. panaszos kérdésre elmondta, hogy ő a székház előtt lévő demonstráció egyik résztvevője, és aznap 5 órakor arra ébredt, hogy számára ismeretlen személyek elkezdtek lerángatni róla a sátrat, amiben aludt. Ezek után kiment a sátorból, ahol több láthatósági mellényben lévő biztonsági őr vette őt körül és távozásra szólították fel. Ennek nem tett eleget, a biztonsági őrök megfogták a karját, és úgy próbálták elvezetni. A panaszos továbbra is ellenállt, ezért őt 2-3 biztonsági őr megfogta, és a magasba emelve kitétték a székház előtti részről, amelyet a biztonsági őrök addigra már kordonnal elkerítettek. A III. r. panaszos elmondta, hogy fentiek következtében sérülése nem keletkezett, és nem kérte, hogy a rendőrök mentőt hívjanak a helyszínre. Ezen kívül elmondta még, hogy a demonstráció

helyszínéről, azért nem távozott önként, mivel senki nem közölte vele a távozásra felszólítás okát.

A másik bejelentő, az I. r. panaszos elmondta, hogy a fenti eseményekkor ő a sátor mellett lévő lakókocsiban tartózkodott, és őt is távozásra szólították fel a biztonsági őrök, de ennek ő sem tett eleget. A biztonsági őrök megfogták a karját, és úgy vezették őt a kordonon kívüli területre. A hölgy elmondta, hogy ennek okát vele sem közölték. Kérdésre a hölgy elmondta, hogy sérülése nem keletkezett, mentőt nem kért a helyszínrre.

A helyszínen tartózkodott még a IV. r. panaszos, aki elmondta, hogy ő a demonstráció egyik főszervezője. A demonstráció 2010. decemberében kezdődött, és határozatlan ideig tart. Ezzel kapcsolatosan felmutatott 2 db kérelmet, arra vonatkozóan, hogy a székház előtti területet demonstrációra használják. Mindét kérelem el volt utasítva, mivel a kérelmen megszólított szervezetnek nem volt tulajdon joga a székház felett, így a kérelmet nem volt módjukban elbírálni. A demonstráció ténye még tavaly decemberben be lett jelentve az Óbudai Önkormányzatnak, amit az tudomásul vett. A IV. r. panaszos közölte, hogy ő nem volt jelen a történetekkor, csak utólag érkezett a helyszínre a I. és a III. r. panaszos hívására. A panaszos közölte még, hogy a fentiek súlyos bűncselekményeket valósítanak meg, ezért kérte a rendőrség intézkedését. A három panaszos az intézkedést folyamatosan kamerával, illetve telefonnal rögzítette. A r. tzls. felhívta mindenki figyelmét arra, hogy a felvételek nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá, mint ahogy a hangfelvételek nyilvánosságra hozatalához sem. Erre a IV. r. panaszos közölte, hogy „majd Strassbourgbn találkozunk”, majd folytatta a felvételkészítést.

A rendőrök ezt követően K. N.-t hallgatták meg, aki elmondta, hogy ő a biztonsági őrök vezetője. Őket az MTVA bízta meg, ugyanis az Óbudai Önkormányzat engedélyezte a székház előtt lévő részen egy üveg szobor megépítését. Fentiek miatt ez a rész építési területté lett nyilvánítva, így azt fémkordonnal le kell zárni, és azon a területen csak az építésben résztvevő dolgozók tartózkodhatnak, valamint a biztonsági őrök, akiknek az a feladata, hogy a kordonon belül illetéktelenül tartózkodókat távol tartsák a területről az élet és a testi épség megőrzése érdekében. K. N. megmutatta az önkormányzattól kapott engedélyt, amely értelmében a székház előtti rész valóban építési területté lett kinevezve, 2012. október 30-tól határozatlan ideig, de legfeljebb 2013. január 13-ig.

K. N. elmondta, hogy megbízásuk értelmében aznap 5 óra körül megjelentek a fenti területen, ahol egy sátorban, illetve egy lakókocsiban két fő tartózkodott. A két személyt távozásra szólították fel, de ennek ők nem tettek eleget, így őket kiségették (karjuknál fogva kivezették őket) az építési területéről. K. N. elmondta, hogy a férfi még így is ellenállt, ezért őt fel kellett emelni és úgy elvezetni. K. N. elmondta, hogy mindkét személynek elmondták, hogy építési területen tartózkodnak, így a saját érdekükben kell azt elhagyniuk. A biztonsági őrök a történetekről kamera felvételeket is készítettek, valamint a székház bejáratánál is van felszerelve térfelügyelő kamera. K. N. elmondása szerint a történetekkor senki sem sérült meg. A biztonsági őrök az építési területen lévő sátrat átrakták a [...] út szemközti oldalára.

Ezzel kapcsolatban az I. és a III. r. panaszos elmondta, hogy a felszereléseikben kár keletkezett, de azt pontosan megmutatni nem tudták. A rendőr kérdésére eltérően nyilatkoztak az állítólagosan megrongált felszereléssel kapcsolatban, csak azt hangoztatták, hogy feljelentik a biztonsági céget és ha nem intézkednek a rendőrök az általuk jogsértésként leírt

események miatt, akkor a őket is. A panaszosok a rongálási összegről a helyszínen nem nyilatkoztak.

Ezek után a rendőrök közölték a demonstrálókkal, hogy az érvényes önkormányzati engedély értelmében az a terület, ahol korábban a demonstráció folyt, építési terület, ezért ott nem lehet a továbbiakban tartózkodni, mivel életveszélyes. A demonstrálóknak felhívták a figyelmét, hogy tevékenységüket természetesen folytathatják, de a kordonnal lezárt területen kívül.

Ekkor a IV. r. panaszos közölte, hogy „Önök nem törvényszerűen intézkednek, én tudom mi a törvény, mert sok rendőri intézkedésnél voltam már jelen. Ami történt, az súlyos bűncselekmény, mivel sérült a gyülekezési jog, és a demonstrációt ugyanott akarjuk folytatni, ahol azt eddig tettük. Ha Ön ezt nem biztosítja számukra, azzal bűncselekményt követ el. Sőt, Önök nem is intézkednek, és különben is mindenkit fel fogok jelenteni, mivel nem érkeztek ki időben.”

Erre a rendőr elismételte az által már korábban elmondottakat, amire a IV. r. panaszos közölte, „Ha nem csinálnak a helyszínen jegyzőkönyvet, akkor spontán tüntetésbe kezdünk, és élő láncsal le fogjuk zárni az úttestet!”. Ekkor a rendőr közölte vele, hogy ez esetben elő fogják állítani, amire a panaszos azt felelte, hogy „Ön rosszul tudja a törvényt és ha ezt megteszi, az szintén bűncselekmény.” Ezek után harmadszor is elmondta a rendőr a korábbi tájékoztatást, amit a férfi tudomásul vettek, és elkezdtek újra felépíteni a sátrukat. Ezek után V. Z. országgyűlési képviselő lépett a rendőrökhöz, aki magát képviselői igazolvány felmutatásával igazolta, és megkérdezte, hogy az általuk tartott politikai rendezvényt tudják-e folytatni az eredeti helyszínükön az MTVA székház bejárata mellett, mire részére is megadta a rendőr a felvilágosítást, amely szerint a bejárat előtti területet érvényes önkormányzati határozattal építési területté nyilvánították, ezért ott tartózkodni életveszélyes és csak az arra jogosult személyek tartózkodhatnak ott.

A rendőrök a fenti személyeket az Őrszem Központon keresztül leellenőrizték a körözési rendszerben, amelyben nem szerepeltek. Ezek után tájékoztatták őket a panasztételi lehetőségeikről, amellyel a helyszínen nem kívántak élni. Miután a történeteket jelentette a központnak a r. tzls., 6 óra 50 perckor elhagyták a helyszínt. Az intézkedésnél még V. O. D. r. őrm. is jelen volt.

2) H. A. r. alezredes, kapitányságvezető 2013. január 16-án kelt átiratában előadta, hogy a 2012. november 2-án történt eseményekkel² kapcsolatban a demonstráció szervezőjével szemben a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 189. §-a szerinti gyülekezési joggal való visszaélés miatt szabálysértési feljelentés készült, melyet az eljárás lefolytatására illetékes szabálysértési hatóságnak megküldtek.

Az esemény kapcsán büntetőeljárást a BRFK kerületi Rendőrkapitányság nem folytat, azonban a helyszíni intézkedések során II. r. panaszos jelezte az intézkedő rendőröknek, hogy biztonsági őrök ráléptek, és őt meglökték és ennek során sérülést (térdén hámsérülés) szenvedett. Az általa elmondottakat a rendőri jelentés tartalmazza, melynek alapján a büntetőtörvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (továbbiakban: Btk.) 170. § (1)

² Az irat nem tartalmazza, de a többi iratból leírásából kitűnik, hogy ez a 2012. november 2-án a délután és este történt eseményekre vonatkozó tájékoztatás, nem pedig a reggel 5 óra körüli eseményekre vonatkozik.

bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő könnyű testi sértés vétsége miatt az eljárás lefolytatása céljából megküldték a Budapest [...]. kerületi Bíróságra tekintettel arra a tényre is, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján más bűncselekményt vagy egyéb jogsértést nem lehetett megállapítani.

A helyszínen foganatosított rendőri intézkedések miatt valamennyi panaszos panasszal élt, melyet a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) alapján rendőri intézkedés elleni panaszként vizsgál a rendőrség.

A hangfelvételt már nem tudták csatolni az Rtv. 42. § (7) és (8) bekezdésére figyelemmel.

3) D. P. r. ezredes, a BRFK Bűnügyi Helyettese 2012. január 18-i átiratában a BRFK Hivatala megkeresésére az alábbi tájékoztatást adta a panaszban kifogásolt eseményekkel kapcsolatban. Jelenleg a rendelkezésre álló információk alapján nincs eljárás folyamatban a biztonsági személyzet tagjai ellen a Btk. 174/C. §-ba ütköző egyesülési, gyülekezési szabadság, valamint a választási gyűlésen aló részvétel jogának megsértése bűncselekmény megvalósulása miatt.

A r. ezredes álláspontja szerint a panaszban megjelölt események egyben feljelentésnek is minősülhetnek személyi szabadság megsértése, vagy a Btk. 174/C. §-ba ütköző bűncselekmény, illetve testi sértés miatt. Mivel az iratokban nem találta nyomát a r. ezredes bármilyen büntető tárgyú intézkedésnek, ezért javasolja a panaszosok és a Testület egyidejű tájékoztatása mellett a panaszt feljelentésként is kezelve az eljárásra illetékes szervhez továbbítani. Az ORFK által a BRFK-ra továbbított feljelentés a felmerült hivatali visszaélés gyanúja miatt a Budapesti Nyomozó Ügyészséghez került továbbításra. (A feljelentés szerint a helyszínre érkezett rendőrök egysége az intézkedés egy részének meg nem tételével maga mulasztást, és jogsértést követett el, nem intézkedett a gyülekezési szabadság megsértése tárgyában, és a gyülekezési törvényt megsértve a rendezvény rendezőjének többszöri kifejezett kérése ellenére a demonstrációt megzavarók, a demonstrációs jogukat békésen gyakorlókkal szemben erőszakkal fellépők ellen nem intézkedett.) A r. ezredes csatolta a 6. pont alatt ismertetett feljelentést azzal, hogy álláspontja szerint célszerű az ügy komplex vizsgálata és a Nyomozó Ügyészség megkeresése.

4) A panaszosok 2012. december 2-án kelt és az ORFK Központi Nyilvántartójánál 2012. december 7-én iktatott büntetőfeljelentés elnevezésű beadványukban előadták, hogy az I., II, és III. r. panaszosok büntető feljelentést kívánnak tenni ismeretlen tettesek ellen gyülekezési szabadság megsértése (Btk.174/C. §), önbíráskodás, garázdaság, kényszerítés (Btk. 174. §), személyi szabadság korlátozása bűncselekmények alapos gyanúja miatt. A IV. r. panaszos pedig a gyülekezési szabadság megsértése miatt kívánt feljelentéssel élni.

2012. november 2-án Budapesten az MTVA gyártóbázisának „A” portája előtti békés demonstráció résztvevőiként érte a demonstrálókat egy erőszakos támadás. A demonstráció 2011. december 10-e óta zajlott az MTVA által 2011. december 15-én „Éhségstrájkra kijelölt helyen”. A 2012. november 2-án hajnali 5 órakor bekövetkezett támadásban mintegy 30-40 azonosítók nélküli személy vett részt. A demonstráció helyszínén a támadás pillanatában tartózkodó két demonstrálót az I. és a III. r. panaszost tiltakozásuk ellenére erőszakkal távolították el a demonstráció helyszínéről, miközben a demonstráció helyszínén elhelyezett

demonstrációs eszközöket átvitték az úttest szemközti oldalára. Később a helyszíne érkező harmadik demonstrálót II. r. panaszoszt is megpróbálták erőszakkal eltávolítani a demonstráció előtti területről többek között lökdösve, karját csavarva hangos tiltakozása ellenére az erőszakos fellépést folytatva.

A [...] úton magán területen zajló demonstráció minden tekintetben megfelelt a gyülekezési törvény rendelkezésének, ahogy ezt az Alapvető Jogok Biztosa 2012. márciusában zárult vizsgálata ezt megállapította. 2012. november 2-án mindenfajta előzetes szóbeli vagy írásbeli figyelmeztetés vagy felhívás nélkül feltehetőleg az MTVA megbízásából történt a békés gyülekezés jogukkal élő demonstrálók elleni fellépés. A III. r. panaszos 2012. november 2-án az „A” porta előtt található demonstrációs sátorban tartózkodott, amikor hajnali 5 órakor megjelentek az ismeretlen támadók.

A III. r. panaszos ekként emlékezett az eseményekre: Amikor kilépett a sátorból, mintegy 30-40 láthatósági mellényt viselő embert látott, akik ekkor már vitték el a helyszínről a demonstráció kellékeit, felszerelési tárgyait és az út túlsó oldalán dobálták le egy kupacba. Egyikük a sátor bejáratánál állt és felszólította a panaszoszt, hogy hagyja el a területet, mert ez mostantól építési terület. Többször megkérdezte tőle, hogy kik ők, kinek a megbízására, milyen felhatalmazás alapján járnak el, azonban ezekre a kérdésekre egyszer sem kapott választ, az illető csak annyit hajtogatott, hogy hagyja el a területet. Ekkor a II. r. panaszos tájékoztatta, hogy itt egy jogszerű, rendőrség által tudomásul vett demonstráció zajlik, törvényesen tartózkodik a helyszínen, ezért nem hajlandó azt elhagyni. Ezután telefonon értesítette több társát az eseményekről, a biztonsági emberek pedig folytatták a vagyontárgyaik eltávolítását. Ez idő alatt a panaszos nem hagyta el a demonstráció területét, tehát tényszerűen nem igaz az MTVA által kiadott, B. I. vezérigazgató által jegyzett 2012. november 12-én kelt, az Országgyűlés Kulturális és Sajtóbizottsága elnökének címzett levélben foglalt azon állítás, miszerint a felszólításnak eleget téve a II. r. panaszos önként elhagyta volna a területet, majd később, erőszakkal próbált oda visszajutni.

Időközben az út szélén parkoló lakókocsiban tartózkodó társa (*I. r. panaszos*) is odaért mellé (őt eleinte ki sem akarták engedni a lakókocsiból), ekkor, mivel nem voltak hajlandóak elhagyni a jogszerű demonstráció helyszínét, mintegy fél tucat biztonsági csatárláncot alkotva sorakozott fel mögójük, és testtel próbálták kitolni a két panaszoszt a területről. A II. r. panaszos testtel visszafeszült, hogy ezt megakadályozza, ekkor azonban többen megragadták a biztonságiak közül (és a társát is), majd az úttesten keresztül vonszolva az időközben egy kupacba dobált felszerelési tárgyak mellé dobtak le őket. Mindez kb. negyed óra alatt zajlott le.

A panaszos a telefonja tanúsága szerint 5 óra 23 perckor hívta a rendőrség 107-es segélyhívó számát. Még a rendőrség kiérkezése előtt érkezett meg egy telefonon értesített társuk (*II. r. panaszos*), aki az időközben felállított fémkordon résén keresztül bejutott a demonstráció területére. Ekkor odaugrott ugyanaz a hat-hét biztonsági ember, akik korábban már intézkedett, és lökdösve próbálták eltávolítani a kordonon belülről. Ekkor egy ott található fa törzsébe kapaszkodott, hogy erőszakos eltávolítását megakadályozza. Ekkor az I. és a III. r. panaszos odarohant, hogy segítsenek a II. r. panaszosnak, majd belekaroltak, hogy így akadályozzák meg az erőszakos eltávolítását. Közben a II. r. panaszos fába kapaszkodó karját az egyik őr szorítva, csavarva próbálta lefeszíteni róla. Miután ez nem sikerült, ez a féltucatnyi őr szorosan körbeállta őket, hogy ne tudják elhagyni a fa környékét, társaik pedig beljebb vitték a kordont, hogy azon ismét kívül kerüljenek.”

Az I. r. panaszos ekként emlékezett vissza az eseményekre: 2012. november 2-án 5 óra előtt kb. 10-15 perccel kiment az „A” épület előtti lakókocsiból, hogy körbejárja a demonstráció környékét. Majd visszament a lakókocsiba, amikor hirtelen fémes zajt hallott és az ablakon kinézve látta, hogy a sátrat, ahol a III. r. panaszos tartózkodott, rengeteg ismeretlen férfi veszi körül. Amikor ki akart lépni a lakókocsiból, elállta az útját egy sárga láthatósági mellényt viselő férfi, aki azt mondta neki, hogy nem mehet oda a sátorhoz, mivel az építési terület. Nem volt hajlandó elárulni sem a nevét, sem a megbízójának személyét. Az I. r. panaszos elmondta neki, hogy gyülekezési jogukkal élnek és, hogy joguk van a helyszínen tartózkodni. A demonstráció helyszínét a járdával összekötő fahidat közben ezek a feltehetően biztonsági őrök sorfállal állták el. Hangos tiltakozása után az I. r. panaszosnak sikerült kimennie a lakókocsiból és az épület előtti üres medence és a parkolók közötti résen odaszaladt az III. r. panaszoshoz, akit akkor már körbefogtak. Egymásba karoltak, miközben a támadók elkezdtek testükkel kifele lökdösni őket, hiába tiltakoztak fennhangon elmondva, hogy nincs joguk erőszakot alkalmazni velük szemben. Mindketten mondták nekik, hogy ne lökdössenek, ők azt válaszolták, hogy nem lökdösik őket, őket is hátulról tolják, de a hátuk mögött senki sem állt. Majd egyszer csak átkarolták őket és a vizes úttesten kicsit a levegőbe emelve lábukat húzva átvonszolták az úttest másik oldalára a két panaszost, majd a már átdobált dolgáik mellé letették őket. A panaszosok próbáltunk telefonon segítséget kérni. 5 óra 36 perckor a 107-es segélyhívón tett bejelentést az I. r. panaszos, ahol ingerülten lerázták azzal, hogy már tudnak az esetről.

Nemsokára megérkezett a II. r. panaszos, aki a „B” portához közeli oldalról közben az „A” porta előtt felhúzott, de a „B” porta felől még nem teljesen lezárt mobilkerítésekkel határolt területen megpróbált belépni a demonstráció eredeti területére. A III. r. panaszost azonnal körbevették a biztonsági őrök, ezért az I. és a III. r. panaszos odarohant hozzá, hárman egymásba kapaszkodtak miközben az egyik mellényes férfi erővel le akarta fejteni a kezét a fáról csuklóját szorongatva, csavargatva. A panaszosokat körbevéve lökdösték őket, majd mikor nem sikerült a panaszosokat elvonszolni a fától, akkor a többi őr mögöttük állítottak fel a mozgó kerítést, miközben hat társuk minket körbevéve megakadályozta, hogy a fától el tudjanak távolodni.

A II. r. panaszos ekként adta elő a történeteket: 2012. november 2-án hajnali 5 óra körül egy telefonhívásra ébredt. Az I. r. panaszos azt közölte, hogy megtámadták a tábort. Azonnal autóba ült és a helyszínre sietett. Amikor megérkezett a [...] útjára, azt látta, hogy a dolgáik egy része már az út túoldalára van dobálva. Az I. r. és a III. r. panaszos szinte sokkos állapotban ült egy romhalmazon, és elmondták, hogy az őrök erőszakkal áthurcolták őket oda és ledobták őket a holmijukra. A helyszínen mintegy 30-40 őr volt, akik kordont kezdtek építeni. A kordon még nem volt kész, ezért a II. r. panaszos a „B” porta felől visszaindult a területre, erre rögtön körbevették az őrök, elkezdtek lökdösni, tolni, az egyikük elkapta a karját és elkezdte szorítani. (A telefonja hangrögzítője eközben végig üzemelt.) A panaszos többször rászólt, hogy engedje el, illetve, hogy várják meg a rendőröket, de tovább folytatták az agressziót. A panaszos, hogy ne tudják kiszorítani a területről, egy fába kapaszkodott, erre a férfi a csuklóját kezdte el szorongatni. Miután nem tudták őt az időközben belékapaszkodó I. és III. r. panaszost kiszorítani a területről, a kordont mögéjük helyezték el az őrök.

A IV. r. panaszos megismétli a társai előadását a kiszorításról. Miután kikerkezett a rendőrszolgálat ellenére nem intézkedett a gyülekezési szabadságot megsértőkkel szemben, a biztonsági embereket nem igazoltatták annak ellenére, hogy a demonstrálók közölték a rendőrszolgálattal, hogy azonosítani tudják a támadók egy részét. A rendőrök őt és a

társait igazoltatták, ugyanakkor a kényszerítő intézkedéseket alkalmazó biztonsági őrök közül senkit sem, így azokat a személyeket sem, akiket a panaszosok mint a bűncselekmények feltételezett elkövetőit azonosítani tudták volna. A rendőrfőnök nem volt hajlandó kérés ellenére a helyszínen tett feljelentésként kezelni a IV. r. panaszos bejelentését.

A rendőrfőnök a békés demonstráció rendezőjeként kért rendőri biztosítás feladatát többszöri kérésre sem tette meg, sőt a rendőrfőnök egyik tagja a többi demonstráló jelenlétében kijelentette, hogy a panaszos hülyeségeket beszél, ne is figyeljenek oda rá. A rendőri intézkedés elején a rendőrfőnök parancsnoka S. P. r. törzsszázados a rendőrfőnök gépkocsijában tartózkodott, és csak a demonstráció rendezőjeként külön (a rendőrfőnök tagjainak tett kérésük után) állt szóba a bűncselekményeket bejelentő demonstrálókkal. A parancsnok szintén nem intézkedett a gyülekezési jogukkal élő demonstrálók által tett feljelentések ügyében, nem utasította beosztottjait a feltételezett bűncselekmények elkövetőinek azonosítására, igazoltatására a rendőrfőnök egyáltalán nem ment oda a biztonsági emberekhez, hanem csak az MTVA és a biztonsági cég feltételezett helyi vezetőivel egyeztetett. A főnök parancsnoka azt mondta a panaszos kérdésére, hogy őt arról tájékoztatták, hogy érvényes építési engedély birtokában építési terület lett a demonstráció helyszíne és ezért nem engedik vissza a tüntetőket. A főnökparancsnok a hivatalos iratok bemutatását megtagadta arra hivatkozva, hogy ahhoz a panaszosoknak nincs közük, és hogy személyes adatokat tartalmaznak, így azt nem mutathatja meg nekik. Később órákkal a támadás után újabb rendőri egységek jelentek meg a helyszín közelében, de nem a [...] útja „A” épület hanem a „B” épület előtt. A biztonsági őrök és a demonstrálók között kisebb lökdösődés is kialakult, de egyetlen egy rendőr sem volt az újabb atrocitást megakadályozandóan a közelben a rendőrök a helyszíntől mintegy 80-100 méterre tartózkodtak. Ezek után személyesen odament a panaszos a „B” porta előtt az MTVA és a biztonsági céggel több mint egy órája tárgyaló rendőrökhöz és kérte az illetékes parancsnokok intézkedését az újabb atrocitások elkerülése, a gyülekezési jogukat békésen gyakorlók biztosítása érdekében. A BRFK civilben jelen lévő képviselője többszöri kifejezett kérés ellenére sem intézkedett, rendőröket nem küldött a demonstrálók, és a biztonsági őrök közé, hogy megakadályozza az esetleges további jogsértéseket. A helyszínen csak a támadás után több órával jelent meg a BRFK mozgóképfelvételeket készítő mikrobuszos egysége.

Mindemiatt büntetőfeljelentést kíván tenni a BRFK III. kerületi Rendőrkapitányság, illetve a helyszínen intézkedő rendőrök ellen. Ekörben hivatkozott az alapvető jogok biztosának a 2012-es jelentésére is.

5) H. A. r. alezredes a 2012. december 27-én kelt átiratában előadta, hogy 2011. november 10-től kezdődően a Budapest, III. kerület [...] útja 64. szám alatt található MTVA székház épületéhez tartozó területen a IV. r. panaszos által rendezett demonstráció biztosítását a rendőrség folyamatosan, jogszabályi kötelezettségéből eredeztethetően, az abban foglalt kereteknek megfelelően végrehajtotta.

Ezen időszakban a demonstráció helyszínéül az MTVA területe, mint magánterület szolgált. Magánterületen esetlegesen szükségessé váló intézkedések Rtv. alapján a rendőrségnek szűkös a tárháza. Ilyetén esetekben a különböző jogszabályok, mint a Ptk. rendelkezései a terület birtokosát hatalmazzák fel a birtokvédelmi intézkedések megtételére.

2012. november 2-án a hajnali órákban a székház biztonsági szolgálata közterület használati engedély birtokában felszólította az ott tartózkodó demonstrálókat, hogy a területet hagyják

el, mivel az építési terület és mint birtokosok az őket megillető birtokosi jogosultsággal élni kívánnak. Miután a felszólításnak nem voltak hajlandóak eleget tenni, kiszorították őket a [...] út túloldalára. A történetek után a demonstrálók a rendőrség ügyeletén keresztül rendőri intézkedést kértek. A helyszínrre vezényelt járőrök és parancsnok jelentései alapján a következő megállapításokra jutottak. A 1/3133/5/2012. számú közterületi használati engedélyt a III. kerületi Önkormányzat az MTVA kérelmére az MTVA székház „A” portája előtti 450 nm nagyságú területre 2012. október 30-tól visszavonásig, de legfeljebb 2013. január 31-ig adta ki. Ennek az engedélynek a birtokában lépett fel a biztonsági szolgálat a területen tartózkodó személyekkel szemben. Ennek hatására a demonstráció helyszíne a székház „A” portájával szemben, lévő füves területre – tehát magánterületről közterületre – tevődött át. A demonstrálók a székház „B” portájával szemben található füves területen elhelyezett alvásra szolgáló sátra és egyéb tárgyaik szintén közterületen, a közterület használati engedélyben meghatározott területen kívül kerültek elhelyezésre. A helyszínen a rendőrség megállapította, hogy a sátor az MTVA épületébe érkező valamint onnan távozó közlekedését nem akadályozta, ezért további intézkedési kötelezettséget a helyszínen intézkedő állományra nem jelentett. E dátumot követően a rendőrség prevencióssal jelleggel napi szinten ellenőrzése alá vonta a területet. A rendőrségi feladatok végrehajtása és az érintett felek jogainak biztosítása érdekében napi szinten folyamatos kapcsolatot tartottunk és tartunk fenn, mind a gyülekezés résztvevőivel (2-3 fő), mind a székház biztonsági vezetésével.

A helyszínen intézkedő parancsnok, valamint a BRFI Rendészeti Szervek Biztosítási Osztályának rendbiztosa a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. tv. törvény rendelkezései szerinti osztatási okot (a gyülekezési jog gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, valamint nem járhat mások jogainak és szabadságának sérelmével, a rendezvényen a résztvevők fegyveresen, illetőleg felfegyverkezve jelennek meg, továbbá ha bejelentéshez kötött rendezvényt tiltó határozat ellenére tartanak) nem állapítottak meg ezért további intézkedések megtételére jogszabályi lehetőség nem volt. A helyszínen intézkedő parancsnok az Rtv. 24. §-a alapján az érdekelt feleknek a felvilágosítást megadta.

Az átirat a továbbiakban az időben később történt, a panaszosok által nem kifogásolt eseményeket tárgyalja, ezért ezek ismertetésétől a Testület eltekint.

6) Dr. K. J. Z. r. ezredes 2012. december 28-án kelt átiratában előadta, hogy A Budapest III. kerület Kunigunda 64. szám található, az MTVA által bérelt épület „A” bejárati kapuja előtt, a kapuhoz tartozó közforgalom számára megnyitott magánterületen, 2011. december 10-től egy szakszervezet elnöke, IV. r. panaszos és társai „gördülő” éhségstrájkot kezdtek.

A kialakult helyzettel kapcsolatban az eseményhez köthetően, de nem az „éhségstrájk” részeként, 2011. december hónapban több az MTVA elé bejelentett rendezvény került megtartásra, de az éhségstrájkról a Budapesti Rendőr-főkapitányságra az eseménnyel kapcsolatos rendezvény-bejelentés nem érkezett.

A r. ezredes megjegyzi, hogy az éhségstrájkot szervező IV. r. panaszos a rendőrséggel történt egyeztetés alkalmával, illetve a későbbiekben a BRFK-ra eljuttatott bejelentéseiben többször hivatkozik arra, hogy a rendezvényt személyesen jelentette be, egy az MTVA előtt jelen lévő rendőrnek, amellyel – véleménye szerint – bejelentési kötelezettségének eleget tett.

2011. december hónapban az éhségstrájkolók és az MTVA biztonsági szolgálatának dolgozói között több esetben alakult ki konfliktus, melyek rendőri intézkedést eredményeztek.

A magánterületen történő esetleges birtokvédelem körébe tartozó jogviták miatt a BRFK nem jogosult eljárni, ezért további intézkedést sem foganatosított.

Az esettel kapcsolatban az Alapvető Jogok Biztosa eljárást indított, melynek során megállapította, hogy a rendőrség nem ismerte fel azt, hogy az éhségstrájkoló személyek gyülekezési jogukat gyakorolják, függetlenül attól, hogy az közterületen vagy magánterületen történik, ezáltal nem vizsgálta azt sem, hogy a rendezvény jár-e mások jogának vagy szabadságának a sérelmével, sem pedig azt, hogy a demonstrálók gyülekezési jogát megsértették-e.

Az „éhségstrájk” a továbbiakban különböző eszközök, sátrak, lakókocsi használatával a fenti területen tovább folytatódott 2012. november 2-áig, amely időszakban a kerületi kapitányság az eseményt visszatérően ellenőrizte. Az MTVA részéről ebben az időszakban a BRFK felé megkeresés, illetve rendőri intézkedésre irányuló felkérés nem érkezett.

2012. november 2-án a BRFK Központi Ügyeleti Főosztályára érkezett bejelentés, mely szerint az MTVA Médiaszolgáltatás Támogató és Vagyonkezelő Alap Budapest, III. [...] útja 64. szám alatt található épülete előtt demonstráció kialakulása van folyamatban.

A BRFK Rendészeti Szervek Biztosítási Osztályáról rendbiztos ment a helyszínre, aki felvette a kapcsolatot a rendezvény szervezőjével, és az alábbiakat állapította meg.

A fenti napon 6 óra körüli időben fenti címen az MTVA kezelésében álló területről – az intézmény megbízásából – a Szent Lukács biztonsági szolgálat biztonsági őrői kivettek két demonstrálót, mivel többszöri felszólítás ellenére sem voltak hajlandók onnan önként távozni, majd a biztonsági szolgálat kordonnal lezárta az építési területet a közút felőli részről. A szóban forgó terület 2012. október 31-től építési terület, a tulajdonos nem adta a beleegyezését, illetve hozzájárulását demonstráció lefolytatására, mivel az veszélyeztetné ott a zavartalan munkavégzést, ahová egyébként egy emlékművet kíván az MTVA felállítani. A kordonnal lezárt területen kívül kb. 15-20 fő tartózkodott, a demonstráció főszervezője (IV. r. panaszos), aki úgy nyilatkozott ez egy úgynevezett spontán demonstráció, egy éhségstrájkos demonstrációnak a folytatása, melyet ő már 2011. decemberében a BRFK-nak bejelentett, majd azt követően közölte, hogy ő a főszervező. Célja a hírmanipuláció megakadályozása, a közmédia megtisztítása.

Arra a kérdésre nem tudott válaszolni a IV. r. panaszos, hogy mennyi ideig kívánja társaival folytatni a demonstrálást a fenti helyszínen. Ezért tájékoztatása megtörtént, hogy az ésszerű keretek és időhatárok között célszerű megtartani demonstrációjukat, mivel időhatárok nélkül megtartani kívánt úgynevezett folyamatos rendezvényekre nem terjednek ki az Alaptörvényben foglaltak, így azon tevékenységek nem tekinthetők „gyülekezésnek”. Mivel az Alaptörvény szövegében szereplő kifejezés ugyanis értelemszerűen időben behatárolt közös véleménynyilvánításokra vonatkozik. Továbbá tájékoztatták arról is, hogy az életvitelszerű helyszínen tartózkodás nem minősülhet demonstrációnak.

A Gytv. hatálya alá tartozó rendezvény során alkalmazott eszközök használata – amennyiben az más jogszabályba nem ütközik – hozzájáruláshoz nem kötött, mivel az korlátozná a gyülekezési jog gyakorlását, hiszen a véleménynyilvánítási és gyülekezési jog sok esetben ilyen eszközök (színpad, hangosítás, kivetítő) használata nélkül nem lenne gyakorolható. A joggyakorlat szerint ezek az eszközök a gyülekezési jog gyakorlása során, a rendezvény céljához köthetően a megfelelő véleménynyilvánítás érdekében szükségesek. Amennyiben olyan jellegű építmények kerülnek a közterületre elhelyezésre (pl. sátor), amelyek nem a gyülekezési jog gyakorlását szolgálják, illetve azok használata a közterületen az illetékes önkormányzati szerv engedélyéhez kötött, úgy az ilyen eszközök használata közterület-használati megállapodás megkötését teszi szükségessé.

A IV. panaszost nyilatkoztatták arról, hogy ezen demonstrációját be kívánja-e írásban jelenteni. A panaszos erre nemleges választ adott, elmondta, hogy „ez egy spontán demonstráció, mely a gyülekezési törvény hatálya alá tartozik és kéri a rendőrséget, hogy alkotmányos alapjogának zavartalan lefolytatásához közreműködni szíveskedjen”. Továbbá a panaszos többször is elmondta és sérelmezte azt, hogy a kora reggel az MTVA építési területéről az ott szolgálatot teljesítő biztonsági cég alkalmazottjai úgy távolítottak el kettő demonstrálót, hogy nekik különböző sérelmet okoztak.

A panaszos, mint főszerző figyelmét felhívták arra is, hogy alkotmányos alapjogainak keretében gyakorolhatja demonstrációját a törvényes kereteken belül. Szabálysértést, bűncselekményt nem követhet el, nem akadályozhatja mások jogait, szabadságát, a közúti forgalmat, valamint a közintézmény rendeltetésszerű használatát, illetve a közintézménybe történő ki- és bejárást.

A panaszos végül úgy nyilatkozott, hogy előreláthatóan kb. 30 napig fognak folyamatosan demonstrálni a fenti helyszínen, éjszakára kb. 5-10 fővel, napközben legfeljebb 30 fővel. A panaszos továbbá garanciát vállalt arra, hogy a demonstrálók semmilyen szabálysértést, illetve bűncselekményt nem fognak elkövetni, továbbá nem fogják zavarni, illetve akadályozni a közúti forgalmat, az MTVA rendeltetésszerű működését az oda történő ki- és bejárást. A demonstrációt békés jelleggel kívánják folytatni a megjelölt időintervallumban.

A 75/2008. (V. 29.) AB határozat Indoklás részének IV. fejezete rendelkezik a spontán demonstráció fogalmával kapcsolatban:

„3.1. Az indítványokban megjelenő békés célú spontán gyűlések fogalomkörébe többféle köztéri gyülekezés sorolható. A valóban spontán gyűlések nem előre eltervezett és megszervezett módon jönnek létre, hanem több személy egymástól többé-kevésbé független cselekvése eredményeként. Ettől némiképp eltérőek azok az olykor művészi, máskor inkább politikai célú megmozdulások, amelyekben a résztvevők gyors információcserét (például internet, mobiltelefon) követően rövid időre (általában csak percekre) összegyűlnek, és figyelemfelkeltő, meghökkentő megjelenésükkel hívják fel a figyelmet magukra és az így megjelenített gondolatokra (flash mob vagy villámcsődület). A spontán gyűlésektől megkülönböztethetők azok a szervezett rendezvények, amelyeket a rendezvényre okot adó esemény miatt rendkívül rövid időn belül lehet csak megtartani, mert a rendezvény későbbi megtartása értelmetlen volna.”

Az átirat a továbbiakban az időben később történt, a panaszosok által nem kifogásolt eseményeket tárgyalja, ezért ezek ismertetésétől a Testület eltekint.

7) Dr. K. J. Z. r. ezredes 2012. decemberében írt átiratának az ügyben releváns részei tartalmában megegyeznek a 8) pont alatt ismertetett átirat tartalmával.

8) Dr. H. Zs. r. dandártábornok, az ORFK Rendészeti Főigazgatója 2012. decemberében írt átiratában előadta, hogy a panaszosok demonstrációjával kapcsolatban tanulmányozta a rendelkezésre álló iratokat, illetve kollegái megtekintették a helyszínen fennálló helyzetet is, mindezek alapján az alábbi megállapításokra jutott.

A Budapest III. kerület Kunigunda 64. szám található, az MTVA által bérelt épület „A” bejárati kapuja előtt, a kapuhoz tartozó közforgalom számára megnyitott magánterületen, 2011. december 10-től a IV. r. panaszos és társai „gördülő” éhségstrájkot kezdtek, melyről bejelentés a BRFK-ra nem érkezett. (Mivel magánterületen tartották a Gytv. értelmében nem kell bejelenteni a rendőrségre, csak a tulajdonos engedélye szükséges a demonstráció megtartásához.) Az éhségstrájkot szervező IV. r. panaszos a rendőrséggel történt egyeztetés alkalmával, illetve a későbbiekben a BRFK-ra eljuttatott bejelentéseiben többször hivatkozik arra, hogy a rendezvényt személyesen jelentette be, egy az MTVA előtt jelen lévő rendőrnek, amellyel – véleménye szerint – bejelentési kötelezettségének eleget tett. 2011. decemberében több rendezvényt tartottak a fenti területen.

2011. decemberében az éhségstrájkolók és az MTVA biztonsági szolgálatának dolgozói között több esetben alakult ki konfliktus, amelyek rendőri intézkedést eredményeztek. A magánterületen történő esetleges birtokvédelem körébe tartozó jogviták miatt a BRFK nem jogosult eljárni, ezért további intézkedést sem fogantatosított.

Az esettel kapcsolatban az Alapvető Jogok Biztosa eljárást indított, melynek során megállapította, hogy a rendőrség nem ismerte fel azt, hogy az éhségstrájkoló személyek a gyülekezési jogukat gyakorolják, függetlenül attól, hogy az közterületen vagy magánterületen történik, ezáltal nem vizsgálta azt sem, hogy a rendezvény jár-e mások jogának vagy szabadságának a sérelmével, sem pedig azt, hogy a demonstrálók gyülekezési jogát megsértették-e.

Az „éhségstrájk” a továbbiakban különböző eszközök, sátrak, lakókocsi használatával a fenti területen tovább folytatódott 2012. november 2-ig, amely időszakban a BRFK III. kerületi rendőrkapitányság az eseményt visszatérően ellenőrizte. Az MTVA részéről ebben az időszakban a BRFK felé megkeresés, illetve rendőri intézkedésre irányuló felkérés nem érkezett.

Az MTVA 2012. szeptember 24-én építési engedélyt kért az „A” jelű porta és a „B” jelű épület közötti területre üvegszobor építése céljából. Az engedélyt a Budapest III. kerület Óbuda-Békásmegyer Polgármesteri Hivatal (a továbbiakban: Polgármesteri Hivatal) Elsőfokú Építési Hatóság [...] számon kiadta. Az építési engedélyt kiegészítve közterület használati megállapodást kötött a Polgármesteri Hivatallal 2012. október 30- tól visszavonásig, de legfeljebb 2013. január 31-ig (felvonulási terület, építési tevékenység). Az építési engedéllyel érintett területen volt a demonstráció, így 2012. november 2-án az MTVA, mint a terület jogszerű használója a biztonsági szolgálat munkatársain keresztül az éhségstrájkban résztvevő személyeket – mivel ehhez a tevékenységhez hozzájárulását nem adta – a terület elhagyására szólította fel, melynek során két személyt – mivel a felszólításnak nem tettek

eleget – testi erővel történő kivezetés útján a területről eltávolított. Ezt követően a „demonstrálók” a „B” porta melletti füves közterületet vették igénybe tevékenységük folytatásához, a sátrat szintén erre a helyszínre telepítették. Magatartásukkal az épületbe történő ki- és bejárást nem akadályozták. 2012. október 30-án újabb közterület használati megállapodást kötött az MTVA a Polgármesteri Hivatallal 2012. október 31- től visszavonásig, de legfeljebb 2013. január 31-ig kültéri fotókiállítás céljából. Az érintett területet – a sátor kivételével – kordonnal elkerítette az MTVA továbbá keltő darab konténerrel telepített a sátor mellé, illetve a „B” porta előtti közútra.

Ezt követően a IV. r. panaszos és a társaságában lévő személyek – hivatkozva arra, hogy a kihelyezett eszközök akadályozzák abban, hogy gyülekezési jogukat gyakorolják, továbbá véleménye szerint a közterület-használati megállapodások nem jogszerűek –, a „B” porta előtti úttest közepén „ülősziájkba” kezdtek, amely miatt az érintett útszakasz forgalmi zárása vált szükségessé. A IV. r. panaszos a helyszínen úgy nyilatkozott, hogy tevékenységüket a továbbiakban – a 2012. november 2-án, a helyszínen tett nyilatkozata alapján – még 30 napig folytatják, amelyet ő a rendőrség irányába bejelentésnek tekint.

Az „ülősziájk” a MTVA rendeltetésszerű működését nem zavarta, az épületbe történő ki- és bejárást nem akadályozta. Az érintett terület lezárása ellenére a közlekedés más útvonalon biztosítható volt. Tekintettel arra, hogy a sátor közterület-használati megállapodással érintett területen helyezkedik el, az MTVA a kerületi jegyzőnél birtokvédelmi eljárást kezdeményezett, amely jelenleg is folyamatban van.

Az átirat még hivatkozik az Alapvető Jogok Biztosa AJB 6718/2012. számú jelentésében – más ügyben – kifejtett az álláspontjára, hogy az EBESZ gyülekezésnek tekinti, ha többen, ideiglenes jelleggel, annak érdekében gyűlnek össze, hogy véleményüket közösen kinyilvánítsák. A Biztos ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy álláspontja szerint indokolt ezt annyiban pontosítani, hogy a gyülekezés - résztvevőit összekapcsoló - célja nem általában a kommunikáció, hanem a meglehetősen tágan értelmezett közügyekben való véleménynyilvánítás, melynek hiánya kizárja, hogy az adott rendezvényt gyülekezésnek lehessen tekinteni. A cél megléte vagy hiánya tartalmi kérdés, amelyet elsősorban nem a szervező nyilatkozata alapján, hanem az eset összes körülményeire tekintettel kell mérlegelni. A mérlegelés során figyelembe vesszük azt is, hogy az eddig erre a helyszínre, nevezett személy által bejelentett és biztosított rendezvények teljes időtartama alatt az alkotmányos védelemben részesülő gyülekezési és véleménynyilvánítási szabadság jogával éltek-e a demonstrálók, vagy a közterületet ettől eltérő célból használták, illetve a bejelentéssel érintett teljes időtartamban használták-e egyáltalán a területet.

Az átirat a továbbiakban a 2012. november 2-át követő rendőri intézkedéseket részletezi, ezért ennek részletes ismertetésétől a Testület eltekint.

9) H. A. r. alezredes az MTVA megkeresésére adott, 2012. december 6-án kelt válaszlevelében előadta, hogy az MTVA székház épületéhez tartozó területen 2011. december 10-től tartott demonstráció biztosítását a rendőrség folyamatosan, jogszabályi kötelezettségéből eredeztethetően, az abban foglalt kereteknek megfelelően végrehajtotta. Ezen időszakban a demonstráció helyszínéül az MTVA területe szolgált. Magánterületen esetlegesen szükségessé váló intézkedések megtételére az Rtv. alapján a rendőrségnek korlátozottak a lehetőségei. Ezen esetekben a különböző jogszabályok, mint pl. a Ptk. rendelkezései a terület birtokosát hatalmazzák fel a birtokvédelmi intézkedések megtételére.

Ezen lehetőségeik, illetve a rendőrség esetleges intézkedési kötelezettségének esetei a Budapest Rendőr-főkapitányának Rendészeti Helyettese által szervezett korábbi megbeszélésen egyeztetésre kerültek az MTVA-val is.

A 2012. november 2-án történtek következtében a korábban magánterületen tartott rendezvény közterületre tevődött át. A demonstráció helyszínének megváltoztatását a korábbi szervezőtől független események is „befolyásolták” (biztonsági szolgálat intézkedései, a rendelkezésre álló fennmaradó helyszín sajátosságai stb.), amelyek a rendezvény megtartására okot adó körülménynek is minősültek. Figyelemmel az alkotmányos alapjogok között is kiemelkedő gyülekezési és véleménynyilvánítási szabadság fontosságára a rendőrség a demonstráció biztosítását a Gytv. rendelkezéseit betartva hajtotta végre, melynek során a rendezvény esetleges feloszlására okot adó körülmény (a gyülekezési jog gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekmént, vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, valamint nem járhat mások jogainak és szabadságának sérelmével, vagy a rendezvényen a résztvevők fegyveresen, illetőleg felfegyverkezve jelennék meg, továbbá a bejelentéshez kötött rendezvényt tiltó határozat ellenére tartanak) fennállását nem tapasztalta. A helyszínen intézkedő rendőrök gyülekezési joggal visszaélés szabálysértés miatt IV. r. panaszossal szemben szabálysértési feljelentést tettek, melyet az eljárás lefolytatására illetékes szabálysértési hatóságnak megküldtek.

Az MTVA biztonsági személyzetének intézkedései következtében, 2012. november 19-én az MTVA által használt területről a demonstráció a [...] útjára, az útestre tevődött át:

Ebben a helyzetben a normatív előírásoknak megfelelően rendőrt intézkedésre a 2012. november 2-ai eseményeknél kifejtett módon és keretek között került sor, azzal a különbséggel, hogy a demonstrációval érintett útszakaszon a személyek biztonsága érdekében forgalomkorlátozást vezettek be. A forgalomkorlátozás az intézményi célirányos forgalmat nem befolyásolta.

Tekintettel arra, hogy a beadványában is említett gyülekezési joggal visszaélés szabálysértés elkövetési magatartása a bejelentési kötelezettség elmulasztása, a szabálysértés felszólítás ellenére történő továbbfolytatása fogalmilag kizárt, ezért a rendőrök nem kezdeményezték az Rtv. 33. § (2) bekezdésének f) pontja szerinti intézkedést.

A hivatkozott szabálysértési tényállás elkövetője csak a rendezvény szervezője lehet, a demonstráción résztvevő személyek magatartásukkal ezt a jogsértést nem valósíthatják meg.

A rendőrség hatáskörén kívül eső tények tekintetében, mint például a közterület életvitelszerű használata tényállásának megállapítása, vagy az egyéb tényállásszerűnek tűnő jogsértésekkel (közterület engedély nélküli használata a mobil illemhelyek, egyéb eszközök kapcsán) szembeni intézkedések megtétele érdekében megkereséssel éltünk az illetékes Óbuda-Békásmegyér Közterület-felügyelete irányába.

A. rendőrségi feladatok végrehajtása és az érintett felek jogainak biztosítása érdekében napi szinten folyamatos kapcsolatot tartottunk és tartunk fenn, mind a gyülekezés résztvevőivel, mind a székház biztonsági vezetésével.

A IV. r. panaszos 2012. november 22-én a közterületen tartott demonstrációt bejelentette a

BRFK-n. A bejelentéssel kapcsolatos hatósági feladatok ellátására hatáskörrel rendelkező BRFK Rendészeti Szervek Biztosítási Osztálya rendbiztosok és szakelődök útján 2012. november 23-án 11 óra 30 perckor helyszíni egyeztető megbeszélést tartott. A helyszínen a demonstráció szervezőjének figyelmét felhívták a jogszabályi kötelezettségére, tájékoztatták a helyszínen és a rendezvény programjaitól, jellegzetességeiről is.

Az egyeztetést követően a bejelentéssel kapcsolatban a Gytv. 8. § (1) bekezdésében meghatározott tiltó ok (rendezvény megtartása a népképviselői szervek vagy a bíróságok zavartalan működését súlyosan veszélyeztetné, vagy ha a közlekedés más útvonalon nem biztosítható) nem merült fel. Ennek következtében a bejelentett demonstráció tudomásul vételére sor került. A bejelentett gyülekezés rendőri biztosítását a továbbiakban végrehajtottuk.

Intézkedéseink alkalmával, minden egyes esetben vizsgáltuk hogy az MTVA székházának megközelíthetősége szempontjából a kritikus infrastruktúra működését milyen mértékben befolyásolja a demonstráció.

A 75/2008. (V. 29.) AB határozat indokolása szerint „a szabad mozgáshoz való jog nem a közúton való háborítatlan mozgás lehetőségét biztosítja, hanem a helyváltoztatás szabadságát. A közlekedés rendjéhez fűződő közérdek védelmében is indokolt tehát a gyülekezési jog korlátozása, de kisebb mértékben, mint amikor másik alapjog védelmében kerül sor korlátozásra.”

Tekintettel közmédia társadalomban betöltött szerepére és az állam működése, a lakosság ellátása szempontjából kiemelt jelentőségére a [...] útjának demonstrációval érintett szakaszán a rendőri biztosítás csak és kizárólag az átmenő tranzitforgalmat korlátozta. Az infrastruktúrához érkező foglalkoztatottak, vendégek, szereplők és egyéb érdekelt akadálytalan bejutását a közlekedési zárást végrehajtó állomány továbbra is lehetővé teszi. A tranzit forgalom számára a közlekedés más útvonalon biztosítható.

A bejelentett rendezvény, biztosítása során eddig nem merült fel olyan körülmény, amely rendezvény Gytv. 14. § (1) bekezdés szerinti feloszlására okot adott volna (a gyülekezési jog gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt, vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást valamint nem járhat mások jogainak és szabadságának sérelmével, vagy a rendezvényen a résztvevők fegyveresen, illetőleg felfegyverkezve jelennek meg, továbbá a bejelentéshez kötött rendezvényt tiltó határozat ellenére tartanak).

Az MTVA székház egyéb jogszabályokban is garantált és büntetőjogi oltalom alá eső funkcióinak esetleges veszélyeztetettsége kérdésében folyamatos elemző-értékelő tevékenységet végzünk, konzultálva és aktív kapcsolatot fenntartva az arra illetékes társhatóságokkal.

Az ebben a tárgykörben esetleg szükségessé váló intézkedéseket, haladéktalanul a kellő hatékonysággal, határozottsággal végrehajtja a rendőrség.

Az MTVA által rendzavarás és garázdaság szabálysértése miatt tett feljelentést hatóságunk elutasította, mivel a feljelentésben leírt magatartások nem valósították meg a rendzavarás és/vagy garázdaság szabálysértésének elkövetési magatartásait, melyek alapján egyik tényállászerű magatartás megállapítására sem alkalmasak. A feljelentések konkrét személyekre nem vonatkoztak, valamint a helyszínen intézkedő rendőri állomány sem észlelt

jogsértést, illetőleg illet a tudomásukra sem hoztak. A beadványukban a gyülekezési joggal visszaélés szabálysértés miatt is kezdeményezték az eljárás indítását, melyet a BRFK III. kerületi Rendőrkapitányság megküldött az eljárás lefolytatására illetékességgel rendelkező szabálysértési hatóságnak.

10) Az alapvető jogok biztosának az AJB-1690/2012 számú ügyben, 2012. február 24-én kelt jelentése a megállapítások körében rögzíti, hogy az országos rendőrfőkapitány válaszából, valamint a rendőrség tevékenységéből minden kétséget kizáróan kitűnik, hogy az „éhségstrájkot” a rendőrség nem tekintette gyülekezésnek.

„Az MTVA Gyártóbázisa előtt „éhségstrájkot” folytató személyek magatartása minden szempontból megfelelt a gyülekezés dogmatikai fogalmának, ugyanis több személy, azonos helyen, annak érdekében gyűlt békésen össze, hogy – vitán felül állóan közéleti kérdésben – véleményét közösen kinyilvánítsa. Kérdésként legfeljebb az vethető fel, hogy magatartásuk megítélése szempontjából van-e, illetve mennyiben jelentősége annak, hogy hol gyűltek össze.

Közkeletű vélekedés ugyan, hogy „gyülekezni csak közterületen lehet”, azonban ennek jogszabályi alapja nincsen, ugyanis – hasonlóan a résztvevők létszámához – a gyülekezés helyét nem határozza meg sem az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozta, de a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, az Emberi Jogok Európai Egyezménye, az Alaptörvény vagy a Gytv. sem. Emellett a gyülekezés helyét az uralkodó szakirodalmi álláspont sem tartja annak fogalmi elemei körébe tartozónak. Az Emberi Jogok Európai Bírósága is arra az álláspontra helyezkedett, hogy a békés gyülekezéshez való jog magában foglalja mind a magánterületen, mind a közterületen való gyülekezés jogát. A Gytv. 3. §-a több rendezvény-típusról megállapítja, hogy azok nem tartoznak a törvény hatálya alá, azonban ezek között nem szerepelnek a nem közterületi rendezvények. Ezen túlmenően a Gytv. – rendőrség képviselőjének rendezvényen való részvételére vonatkozó – 12. §-ához fűzött miniszteri indokolás negyedik bekezdéséből azonban arra következtethetünk, hogy a közterületen, középületben, de még a magánlakásban tartott rendezvények is a gyülekezési jog körébe tartoznak, azonban csak a közterületen tartandó rendezvényeket kell a rendőrségnek bejelenteni, és a rendőrség képviselőjének a magánlakásban (magánterületen) szervezett rendezvényen való részvételére kizárólag a jogosult hozzájárulásával van lehetőség. A Gytv. 8. §-a pedig kifejezetten a „bejelentéshez kötött rendezvény” fordulatot használja, amiből a contrario következik az is, hogy vannak a törvény hatálya alá tartozó, de nem bejelentendő rendezvények.

Megjegyzem, hogy a közterület fogalmának meghatározása, és a gyülekezési jog gyakorlásával összefüggésben a jelentősége, számos értelmezési és jogalkalmazási kérdést is felvetett. A Gytv. közterület-fogalma ugyanis lényegesen szűkebb a „szabad ég alatti” kategóriánál. Bár utóbbi nem pusztán azt jelenti, hogy a rendezvény helyszíne nincs befedve, hanem azt, hogy a rendezvény nincs elkerítve, így gyakorlatilag csaknem átláthatatlan a rendezvényre bejutók köre. Ilyen helyszín lehet tehát egy beépítetlen telek, a közönség előtt nyitva álló magánterület, (magán)erdő, vagy éppen közterület használati hozzájárulás alapján használt terület, amely pedig bizonyosan nem esik a Gytv. 15. § a) pontjában meghatározott közterület fogalma (a mindenki számára korlátozás nélkül igénybe vehető terület, út, utca, tér) alá.

Mindebből pedig arra kell következtetni, hogy a „nem közterületen” tartott rendezvények esetén értelemszerűen fennállnak a Gytv.-ben meghatározott tilalmak (pl.: nem járhat mások

jogainak és szabadságának sérelmével, nem valósíthat meg bűncselekményt, vagy ennek elkövetésére vonatkozó felhívást, nem lehet fegyveresen, vagy felfegyverkezve megjelenni), és a rendezőt terhelő (rend fenntartására irányuló, vagy éppen a résztvevővel egyetemlegesen fennálló kártérítési) kötelezettségek. Az ilyen rendezvények esetében azonban – lévén nem közterületen kell intézkedni – a rendőrség beavatkozási lehetősége is korlátozott. Attól függően, hogy a terület magánlakásnak minősül, vagy sem, eltérő szabályok alapján mehet be a helyszínre, és léphet fel a rendőrség. Megjegyezi még a biztos azonban, hogy míg általában az ingatlan jogszerű használójának hozzájárulása nélkül nehezen képzelhető el a rendezvény jogszerű volta, addig további mérlegelést igényelnek a közforgalom előtt nyitva álló magánterületre szervezett rendezvények. Ez utóbbi esetekben azonban nem a hozzájárulás szükségessége, hanem annak megtagadásának feltételei kell, hogy a vizsgálódás tárgyát képezzék.

Megjegyzendő, hogy a Gytv. sajátos közterület-fogalma megfeleltethető a közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény 27. § a) pontjában meghatározott közterület-fogalomnak. Eszerint közterület a közhasználatra szolgáló minden olyan állami vagy önkormányzati tulajdonban álló terület, amelyet rendeltetésének megfelelően bárki használhat, ideértve a közterületnek közútként szolgáló és a magánterületnek a közforgalom számára a tulajdonos (használó) által megnyitott és kijelölt részét, továbbá az a magánterület, amelyet azonos feltételekkel bárki használhat. Ha ennek ismeretében értelmezzük a Gytv. a „mindenki számára korlátozás nélkül igénybe vehető terület, út, utca, tér”-ként meghatározott közterület-fogalmat, akkor annak kizárólag olyan értelmet tulajdoníthatunk, amely nem szűkíti le a közterület körét az „út, utca, tér” körére, hanem arra is fegyellemmel van, hogy az adott terület ténylegesen mindenki számára korlátozás nélkül igénybe vehető-e. Kizárólag ez az értelmezés konform azzal – az egyébként helyes – gyakorlattal, amely szerint bizonyos területek annak ellenére elveszíthetik közterületi minőségüket, hogy egyébként a szó hétköznapi értelmében közterületnek számítanak. E megközelítésben tehát amennyiben az adott terület mindenki számára korlátozás nélkül igénybe vehető, akkor függetlenül attól, hogy az ingatlan-nyilvántartásban milyen megjelölésű az ingatlan, közterületnek kell tekinteni. Vagyis a tényleges, nem pedig a tulajdonjogi helyzet az, amelyet ennek során mérlegelni kell.

Figyelemmel arra, hogy a vizsgált ügyben az „éhségstrájk” helyszíne egy elkerítetlen területen állt, ahová bárki korlátozás nélkül odamehetett, a biztos álláspontja szerint azt mindaddig, amíg annak tulajdonosa erről a demonstrálókat és a rendőrséget nem tájékoztatta, közterületnek kellett volna a rendőrségnek tekintenie.

A helyzet azonban alapvetően megváltozott akkor, amikor a terület jogszerű használója ebbéli minőségét az érintettek tudomására hozta. A rendőrség annak ellenére, hogy a terület jogszerű használója és a demonstrálók egyaránt kérték a segítségét, eljárása során kísérletet sem tett a kialakult konfliktushelyzet megnyugtató rendezésére, hanem arra hivatkozva, hogy a rendezvény nem közterületen zajlik abból távolmaradt. Ennek egyenes következménye volt, hogy a konfliktusban résztvevők önhatalommal (mobil kerítés felállításával, illetve annak megakadályozásával) kívánták a helyzetet rendezni. A rendőrség a helyszínen nem vizsgálta sem azt hogy a rendezvény jár-e mások jogainak és szabadságának sérelmével, sem pedig azt, hogy a demonstrálók gyülekezési jogát megsértették-e. (És a nyomozóhatóságnak ezt egy hónap alatt sem sikerült eldöntenie.) Mindkét kérdésben éppen alapjogvédelmi kötelezettségéből fakadóan kellett volna a tényállást tisztázni.”

A biztos véleménye szerint az ilyen kiélezett helyzetekben a rendőrségnek éppen a

konfliktusok eszkalációjának megelőzése érdekében folyamatosan kommunikálva, proaktívan, az érintettek (demonstrálók és kívülállók) jogaira figyelemmel kell eljárnia.

A fentiekre tekintettel megállapította, hogy a rendőrség eljárása során azzal, hogy nem ismerte fel, a békés gyülekezéshez való jog védelmét élvező magatartással áll szemben, és nem tisztázta kellő mértékben a tényállást, a vizsgált alapjoggal összefüggő visszasságot okozott, egyúttal pedig nem teljesítette objektív alapjogvédelmi kötelezettségét.

11) Az Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat [...] számú határozatában 2012. október 30-tól visszavonásig, de legfeljebb 2013. január 31-ig közterület-használati engedélyt adott az MTVA-nak, a [...] útja 64. szám előtti 450 m² alapterületű felvonulási terület (építési tevékenység) kialakítása céljából.

III.

Tekintettel arra, hogy a panaszosok a Testület felhívására sem csatolták a beadványukban ígért hiánypótlást (video- és hangfelvétel), ezért a Testület az alábbi interneten közzétett felvételeket is figyelembe vette a vizsgálata során:

1) A [...] linken elérhető felvételen a III. r. panaszos elmeséli a hajnalban történeteket, miszerint a biztonsági őrök felkapták, végig vonszolták az úttesten és lerakták a másik oldalon a földre. Ezután a IV. r. panaszos mondja el egy kihangosítót használva a jelenlévőknek, hogy az az intézkedés, hogy építési területre hivatkozva lezárták a területet, és eltávolítják a területről, az jogellenes, jogsértő tevékenység, bűncselekmény. Ezután az I. és a III. r. panaszos elmondja, hogy 5 óra körül lerángatták a III. r. panaszosról a biztonsági őrök a sátrat, a panaszost körbevették, majd elkezdtek a dolgaikat kiszórni és a testükkel kiszorítani a területről, aminek a panaszos ellenállt (testtel nekik feszült, hogy ne tudják kitolni). A IV. r. panaszos még elmondja, hogy a rendezvény minden tekintetben megfelel a Gytv. előírásainak, és csak 3 órával az események után jelent meg az első olyan rendőrségi kocsis, amely kamerás felvételeket képes készíteni. Nem akadályozták meg, nem avatkoztak be és felhívás ellenére sem biztosítják az emberek gyülekezéshez való jogát. Az I. r. panaszos elmondja, hogy ki akart jönni a lakókocsiból, elé állt egy sárga mellényes személy. Elkezdtek taszigálni őket, majd miután nem voltak hajlandóak távozni, „kicsit felkapták” őket, és letették őket a dolgok mellé az úttestnél.

2) A [...] linken elérhető felvételen az intézkedés kezdete látható, amely során a három rendőr a bejelentők személyazonosságát ellenőrzi. Ezután vélhetően a IV. r. panaszos kifejti, hogy ez egy a Gytv. által védett demonstráció, aki mások gyülekezési jogát erőszakkal vagy erőszakkal fenyegetéssel akadályozza, bűncselekményt követ el, ezért ki, hogy a rendőrség intézkedjen. Amennyiben nem fog intézkedni, akkor természetesen annak is következményei lesznek.

3) A [...] linken elérhető felvételen az I., II. és III. r. panaszos beszámol a rendőröknek a bejelentés okáról. Az I. r. panaszos elmondja, hogy kettőjüket végigvonszolták az őrök az úton. A rendőrnő megkérdi, hogy keletkezett-e valamilyen sérülésük, szeretnék-e ha mentők ellátnák. Az I. r. panaszos azt mondja, hogy csak a szorongatásos sérülés, de nem szeretne mentőt. Ezután a II. r. panaszos elmondja, hogy rögzítette az eseményeket a telefonjával, a biztonsági őrök körbevették és lökdösték.

4) A [...] linken elérhető felvételen, a IV. r. panaszos oda megy a rendőrökhöz, hogy megkérdi, hogy ki a helyszínbiztosítás parancsnoka. A rendőrök a türelmét kéri, mire a panaszos közli, hogy „ő, mint a gyülekezési jog szervezője kéri, hogy ...”. Ekkor a rendőrök ismét a türelmét kéri, amire a panaszos közli, hogy a helyszínbiztosításban „nincs pillanat”, a rendőrök már harmadik alkalommal nem helyezik magukat szolgálatba. Ez is jogsértés, a rendőrség egyszerűen nem teheti meg, nekik kötelességük lenne biztosítani. Pedig már az ombudsman is elmarasztalta őket, ugyanúgy a BRFK III. kerületi Rendőrkapitányságot. A rendőrrjárőr a helyszíntől 80, illetve 100 méterre van, ott meg bármi megtörténhet. Azzal, hogy a rendőrök nem helyezik szolgálatba magukat, nem lépnek fel, újabb jogsértést követnek el, ezért meg fogják keresni a BRFK-t, az ORFK-t és az ügyészséget is. A panaszos elmondja továbbá, hogy a hajnali bűncselekmények kapcsán sem intézkedett a rendőrség, és most újabb jogsértést követ el. A rendőrség nem tesz eleget az ombudsmani felhívásnak, a jogsértésekre nem hívja fel a figyelmet, hiába kérték, hogy igazoltassák a személyeket, ennek sem tettek eleget. A panaszos szerint a rendőrség részéről tudatos jogsértés történik.

5) A [...] linken elérhető, 2012. november 2-án állítólag 5 óra 43 perckor készült felvételen a IV. r. panaszos megmutatja területről elhordott tárgyaiból álló halmot, illetve elmondja, hogy két társát az örök fizikai erőszakkal távolították el, ami a Gytv. alapján bűncselekmény, hiszen bármilyen demonstráció ellen erőszakkal vagy erőszakkal való fenyegetéssel való fellépés bűncselekménynek számít. A rendőrség egyelőre nem hajlandó kijönni. 20 perc telt el, ha nem jön ki, akkor az egyértelműen bűnpártolás. (A felvételen még éjszakai sötétség van.)

4) A [...] linken elérhető felvételen az látható, ahogyan a rendőr tájékoztatja a panaszost, hogy a területre érvényes építési engedélyt adott ki az önkormányzat. (Mindeközben a felvételen végig látható a háttérben az építési munka, illetve hallható ennek a zaja.) Erre a IV. r. panaszos visszakérdez: „tehát az az önkormányzat, aminek a rendőrsége tehát most itt van?”. A rendőr közli, hogy nem az önkormányzat rendőrsége van itt, hanem az államé. A területre, ahol az Önök demonstrációja volt, (a panaszos közbeszól, hogy van, mert nem szüntették meg) érvényes építési engedély van kiadva. A demonstrációjukat tudják folytatni, de nem ezen a területen, mert ott építés fog zajlani. A IV. r. panaszos erre elmondja, hogy őket erőszakkal távolították el, és a rendőr, mint jogalkalmazó biztosan tudja, hogy a Gytv. szerint, aki erőszakkal vagy erőszakkal fenyegetéssel a gyülekezési jog gyakorlását akadályozza bűncselekményt követ el, a sátrukat, felszerelésüket összetörték, ez is egy bűncselekmény, hiszen a gyülekezési jogukat gyakorlók tárgyait tették tönkre. A panaszos ezek után kérdi, hogy a rendőrség miért nem tette meg a biztosítási kötelezettségét, illetve miért nem intézkedik és miért nem biztosítja a rendezvényt. Továbbá elmondja, hogy a korábbi büntetőeljárás során azt mondták, hogy a rendőrség járőrözéssel biztosítja a helyszínt. Ehhez képest nem láttak itt járőrözni senkit, és majd 20 perccel a bejelentés után érkeztek meg. A rendőr elmondja ezután, hogy a gyülekezési jogukat gyakorolhatják, de nem azon a területen, mivel az építési terület, ami életveszéllyel járhat, és az élet veszélyeztetése magasabb rendű szabály, ez a terület az MTVA magánterülete most, az engedély miatt építési terület és azt el kell hagyni az élet és a testi épség védelme érdekében. A panaszos visszakérdez, hogy és ezt úgy kell fogantatni, hogy erőszakkal kell eltávolítani, hajnal ötkor a tüntetőket, vagy előzetesen tájékoztatják őket. A felvétel itt véget ér. (A felvételen már világos van.)

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat), valamint a Btk. rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

1) A Testület először azt vizsgálta, hogy a panaszbeadvány valamennyi részének vizsgálatára rendelkezik-e hatáskörrel. Ennek keretében a Testület azt értékelte, hogy vizsgálhatja-e a panaszosok azon sérelmét, miszerint a megtagadták tőlük a feljelentés felvételét, illetve nem foglalták le az MTVA biztonsági rendszere által készített videofelvételeket a helyszínen.

A feljelentés fogalmának alapjául a Testület – törvényi meghatározás hiányában – a belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet (a továbbiakban: Nyor.) vonatkozó rendelkezését vette.

A Nyor. 100. §-a szerint a feljelentés: minden olyan, formához nem kötött – a büntetőeljárás megindítására vagy lefolytatására jogosult szerv vagy más hatóság, illetve a bíróság tudomására hozott – közlés, amely meghatározott vagy ismeretlen személy által elkövetett bűncselekmény gyanújára utaló tényállítást, illetve adatot tartalmaz. A Testület a panaszolt mulasztás tekintetében az alábbiakra mutat rá. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

Ezen rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomagjarmű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegosztatás stb.),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

Jelen esetben a panaszosok a büntetőeljárás körébe tartozó mulasztást sérelmeztek, amelynek megítélésére a Testületnek – fő szabály szerint – nincs hatásköre. A rendőrség büntetőeljárási tevékenységét a Testület – az Rtv. 11. § (1) bekezdése alapján – csak olyan esetekben vizsgálja, amikor a panaszosnak a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) alapján speciális jogorvoslat nem áll a rendelkezésére.

A Testület ennek a kérdésnek a vizsgálatánál figyelemmel volt a legfőbb ügyész helyettesének 2010. október 7-én kelt, a testületi hatáskör kérdésében írt tájékoztató levelére,

amely szerint a Be. 196. §-a szerinti panasz célja a nyomozás során a hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítása a nyomozó hatóság vagy az ügyész határozatba nem foglalt döntésével, intézkedésével szemben, vagy az intézkedés elmulasztása miatt. Ezért a legfőbb ügyész helyettese úgy véli, hogy a Be. 196. §-ában foglalt panasz a Be.-ben szabályozott intézkedés alkalmazásának elrendelése, vagy az intézkedésről való döntés elmulasztása – így pl. a feljelentés felvételének elmulasztása – miatti jogsérelem esetén előterjeszhető.

Tekintettel arra, hogy jelen esetben a fentiek szerint a sérelmezett mulasztással szemben a panaszos a büntetőeljárásra vonatkozó szabályok szerint jogorvoslással élhet, illetve élhetett volna, a Testület e kérdésben hatáskörének hiányát állapította meg.

Mindezek alapján a Testület a hatáskörének hiányát állapította meg abban a kérdésben, hogy a rendőrök nem vették fel a panaszosok feljelentését a helyszínen, illetve nem foglalták le a helyszínen az MTVA biztonsági felvételeit.

A Testület ugyanakkor a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálta, hogy keletkezett-e a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége, és ennek mennyiben tett eleget.

2) A Testület ezt követően a rendőrök intézkedési kötelezettségét vizsgálta.

A Testület vizsgálata során az alábbi jogszabályi előírásokra volt figyelemmel:

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése azzal egészíti ki a fenti szabályt, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki. A 8. §-a szerint pedig a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során

a) igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani, valamint

b) az igazoltatott személyt - annak választása szerint - lakcímének, tartózkodási helyének a lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal vagy más alkalmas dokumentummal történő igazolására, vagy a lakcímré, tartózkodási helyre vonatkozó nyilatkozattételre kérheti fel.

A Btk. 174/C. § (1) bekezdése szerint, aki mást egyesülési vagy gyülekezési jogának gyakorlásában, valamint választási gyűlésen való részvételében erőszakkal vagy fenyegetéssel jogtalanul akadályoz, az az egyesülési, a gyülekezési szabadság, valamint a választási gyűlésen való részvétel jogának megsértése büntettét követi el.

A Btk. 170. § (1)-(2) bekezdése szerint a könnyű testi sértés vétségét követi el az, aki más testi épségét vagy egészségét sérti, ha a sérülés vagy a betegség nyolc napon belül gyógyul. Ha pedig a testi sértéssel okozott sérülés vagy betegség nyolc napon túl gyógyul, az elkövető a súlyos testi sértés büntettét követi el.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

i) A rendőri jelentések és a panaszosok előadása atekinteben megegyezik, hogy a panaszosok arról tettek bejelentést a rendőrségen, ismeretlen személyek elküldték őket, mint demonstrálókat a demonstrációjuk helyszínéről.

A bejelentés tartalma a Testület álláspontja szerint felvetette annak a gyanúját, hogy a panaszosokkal szemben jogsértést követtek el, tehát **a bejelentésben ismertetett esemény nyilvánvalóan olyannak volt tekinthető, amely az Rtv. 13. §-a értelmében rendőri beavatkozást tett szükségessé, intézkedési kötelezettséget keletkeztetett.**

ii) A Testületnek ezt követően abban kellett állást foglalnia, hogy ezt a kötelezettségét a rendőrség megfelelően teljesítette-e.

(a) A panaszosok sérelmezték, hogy a rendőrök csupán a bejelentést követően kb. fél óra elteltével érkeztek a helyszínre.

A panaszbeadvány szerint 5 óra 23 perckor, illetve 5 óra 35 perckor telefonált a III. és a IV. r. panaszos a rendőrségre, illetve 5 óra 36 perckor az I. r. panaszos is, amikor azt mondták neki, hogy már tudnak az esetről.

A rendőri jelentés szerint a rendőröket az ügyelet 5 óra 29 perckor utasította, és 5 óra 35 perckor érkeztek a helyszínre.

A youtube.com-on fellelhető felvételeken a IV. r. panaszos azt sérelmezi, hogy 20 percig nem jöttek ki a rendőrök a helyszínre.

A Google útvonaltervezője szerint a rendőrkapitányság épülete a az MTVA székházától 4 km-re van, ami gépjárművel kb. 8-10 perc alatt tehető meg.

A rendőri és a panaszosi előadás között ellentmondás van tekintetben, hogy a rendőrök mikor érkeztek a helyszínre, sőt a panaszosok ekörben tett helyszíni előadása és a beadványuk között is ellentmondás áll fenn, ezért a Testület az eseményekhez közelebbi időpontban tett, tehát a IV. r. panaszos helyszíni előadását vette alapul. További bizonyítékok hiányában az ellentmondás ennek ellenére sem oldható fel, mivel az események nem rekonstruálhatóak.

Ugyanakkor a Testület álláspontja szerint még a panaszos előadása szerinti 5 óra 43 perces helyszínre érkezés – a kb. 10 perces utat figyelembe véve – sem minősül kirívóan aránytalannak.

A Testület álláspontja szerint – figyelemmel az utazás idejére – **a bejelentéstől a rendőrök helyszínre érkezéséig eltelt idő nem volt oly mértékben kiugróan aránytalan, ami annak a megállapítását indokolta volna, hogy a rendőrök késedelmesen tettek eleget az intézkedési kötelezettségüknek, ezért a Testület álláspontja szerint a panaszos tisztességes eljárásához való joga e körben nem sérült.**

(b) Azzal összefüggésben, hogy a bejelentés kapcsán megjelent rendőrök intézkedési kötelezettségük teljesítésekor megfelelő gondossággal jártak-e el, a Testület az alábbiakat rögzíti.

A panaszosok sérelmezték, hogy a rendőrök a helyszínen egyértelműen a biztonsági őr elmondására alapították az intézkedésüket, a bűncselekményi gyanú ellenére nem igazoltatták az őroket, nem foglalták le a videofelvételeket.

A rendőri jelentés szerint az intézkedő rendőrök először a bejelentőket, majd a biztonsági őrök vezetőjét nyilatkoztatta a bejelentés okáról, illetve a történekről. A helyszíni meghallgatások alapján megismert történeti tényállás fényében a rendőrök számára nem nyert megerősítést a panaszosok azon állítása, hogy sérelmükre az őrök jogellenes cselekmény követtek el, ezért a tájékoztatáson kívül nem kezdeményeztek egyéb intézkedést, viszont tájékoztatta a panaszosokat a panaszjog gyakorlásának módjairól. A helyszínen 5 óra 35 perckor jelentek meg és 6 óra 50 perckor távoztak.

A rendelkezésre álló – az eseményeket erősen hiányosan rögzítő – videofelvételeken látható, hogy a rendőrök először a bejelentőket (I. és II, III. r. panaszost) hallgatják meg, majd a IV. r. panaszos elmondása szerint a biztonsági őrrel is beszéltek. Ezt követően a felvételből nagy valószínűséggel egy hosszabb rész hiányzik, mivel időközben felkelt a nap. Ekkor a IV. r. panaszost az egyik intézkedő rendőr tájékoztatja, hogy a demonstrációt folytathatják, de nem az építési területen, mert az élet és a testi épség védelme előnyt élvez a gyülekezési joghoz képest.

A Testület ezen a ponton utal töretlen gyakorlatára, miszerint azon intézkedések esetén, amelyek jogalapját az Rtv. valamely, az intézkedéssel érintett személy által elkövetett jogellenes cselekményben jelöli meg, vizsgálnia kell, hogy e jogellenes cselekmény elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges fokú gyanúja a konkrét esetben fennállt-e. Abban az esetben ugyanis, ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését olyankor, amikor a rendőrség jogalként bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára hivatkozik, az alapjog-korlátozás vizsgálata kiüresedne. A bűncselekménynek az Rtv. szerinti intézkedést megalapozó gyanúja nyilvánvalóan

alacsonyabb fokú, mint a büntetőeljárás konkrét gyanúsítottal szembeni megindításához szükséges „megalapozott gyanú”, ezért az ilyen esetekben a Testület azt vizsgálja, hogy az adott eset körülményei fényében felmerülhetett-e a rendőrökben valamely bűncselekmény elkövetésének olyan, „egyszerű” gyanúja, amely megalapozta részükről az Rtv.-beli intézkedés foganatosítását.

Hasonló a Testület kiindulópontja akkor is, ha a panasz – mint jelen esetben is – arra vonatkozik, hogy a rendőrség valamely bűncselekmény gyanúja kapcsán elmulasztotta az elvárható intézkedéseket. Első lépésben ilyenkor is vizsgálandó ugyanis, hogy felmerülhetett-e a sérelmezett bűncselekmény egyszerű gyanúja. Amennyiben nem, úgy jogellenes rendőrségi mulasztás nyilvánvalóan nem állapítható meg, az egyszerű gyanú utólagos megállapíthatósága ugyanakkor nem teszi egyértelművé az intézkedés hiányának jogellenességét, ilyenkor ugyanis a mulasztás megítélése attól függ, hogy az adott helyzetben kialakított rendőrségi helyzetértékelés nyilvánvalóan megalapozatlan volt-e. Ha ugyanis az adott ügy körülményei alapján nem nyilvánvalóan megalapozatlan a rendőrségnek az a döntése, hogy nem lát bűncselekményt megvalósulni, akkor alapjogsértés az intézkedést kérő oldalán nem állapítható meg.

A fentiek alapján a rendőrök intézkedésével összefüggésben a Testület vizsgálta, hogy felmerülhetett-e az ügyben jogellenes magatartás gyanúja a panaszossal szemben eljáró biztonsági őrök és közterület-felügyelők részéről, majd azt értékelte, hogy a rendőrök rendelkezésére álló információk alapján nyilvánvalóan megalapozatlannak kell-e tekinteni azt a rendőrségi helyzetértékelést, amely szerint jogellenes cselekmény gyanúja nem volt megállapítható.

A panaszossal szemben fellépő biztonsági őrök a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: SzVMt.) rendelkezései hatálya alá tartoznak.

Az SzVMt. 26. §-ának (1) bekezdés a) és d) pontja alapján a vagyonőr a megbízó közterületnek nem minősülő létesítményének őrzése során jogosult a területre belépő vagy az ott tartózkodó személyt kiléte igazolására, a belépés, illetőleg a tartózkodás céljának közlésére, jogosultságának igazolására felhívni, ennek megtagadása vagy a közölt adatok nyilvánvaló valótlansága esetén – a megbízó eltérő rendelkezésének hiányában – az érintett belépését, ott-tartózkodását megtiltani, és távozásra felszólítani; továbbá a jogsértő személyt magatartása abbahagyására felhívni.

A 27. § (3) bekezdése szerint a személy- és vagyonőr arányos mérvű kényszerítő testi erő alkalmazásával

- a) a védett személy biztonságát fenyegető támadást elháríthatja;
- b) a védett létesítménybe, területre való jogosulatlan belépést megakadályozhatja, a jogosulatlanul bent tartózkodót onnan eltávolíthatja;
- c) a rendezvényt zavaró vagy annak biztonságát veszélyeztető személyt a rendezvényről eltávolíthatja;
- d) a pénz- és értékszállítást jogtalanul akadályozó személyt eltávolíthatja, illetve a szállítmány biztonságát fenyegető támadást elháríthatja.

(4) A személy- és vagyonőr a feladata ellátása során vegyi eszközt (gázsprayt), gumibotot, örkutyát, valamint - az erre vonatkozó jogszabályok rendelkezései szerint - lőfegyvert tarthat magánál és azokat csak jogos védelmi helyzetben, illetve végszükség esetén alkalmazhatja.

A rendelkezésre álló adatokból megállapítható, hogy a [...] számú közterületi használati engedélyt a III. kerületi Önkormányzat a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap kérelmére az MTVA székház "A" portája előtti 450 nm nagyságú területre 2012. október 30-tól visszavonásig, de legfeljebb 2013. január 31-ig adta ki, illetve az önkormányzat engedélyezte a területen egy üvegszobor elhelyezését, ami miatt építési területté nyilvánították a területet 2012. október 30-tól határozatlan ideig, de legfeljebb 2013. január 13-ig. Ezen engedély a birtokában lépett fel a biztonsági szolgálat a területen tartózkodó személyekkel szemben területen tartózkodó személyekkel szemben.

Jelen ügyben a biztonsági őrök – az SzVMt. alapján – az MTVA épülete előtti terület biztonságáért feleltek. Ennek keretében a panaszosokat a bekerített területről elküldték. Mindemellett a rendelkezésre álló iratokból, felvételből az is kitűnik, hogy a panaszosok a terület körül nem kerített részén való szabad mozgásban nem voltak korlátozva, ezeken a részeken továbbra is folytathatták a demonstrációt.

A biztonsági őrök vonatkozásában a panaszosok három bűncselekményt jelöltek meg a beadványukban, ezért a továbbiakban azt vizsgálta a Testület, hogy ezen bűncselekményi tényállások kapcsán helyes volt-e a rendőrség helyzetértékelése.

/1.) A panaszos állítása szerint azzal, hogy őt a biztonsági őrök eltávolították a helyszínről, illetve nem engedték oda vissza, megvalósították a Btk. 175. §-a szerinti személyi szabadság megsértése bűncselekményt.

A Btk. 175. §-a szerint a személyi szabadság megsértésének büntettét követi el az, aki mást a személyi szabadságától megfoszt.

A bűncselekmény megvalósulása szempontjából elsődlegesen a szabad térbeli mozgás, a helyváltoztatás és az adott tartózkodási helyről való elmozdulás joga bír jelentőséggel. A bűncselekmény elkövetési magatartása bármilyen magatartás lehet, amely a passzív alanyt (sértettet) a szabad mozgásában, a helyváltoztatásában vagy a tartózkodási hely megválasztásában akadályozza. Általában tevékenységben megnyilvánuló aktív magatartással valósítható meg, így például lefogással, lekötözéssel, bezárással. Megvalósítható azonban nem tevéssel (mulasztással) is.

A bírósági gyakorlat szerint a személyi szabadság megsértése megvalósulhat oly módon is, hogy az elkövető a sértettet meggátolja abban, hogy az útját folytathassa, azáltal, hogy pl. a karját megragadja és a sértett kérése ellenére sem engedi továbbmenni (vö. BH 1984. 46.).

A panaszos esetében nyilvánvalóan sor került mozgási szabadságának korlátozására, ez azonban a biztonsági őrök részéről jogszerűen történt a Testület megítélése szerint. A biztonsági őrök magatartása a konkrét helyzetben nem volt jogellenes, a panaszost a rájuk bízott feladat teljesítése érdekében, törvényesen akadályozták meg a területen tartózkodást, illetve az oda bejutást. Az őrök által tanúsított – és a panaszos által sérelmezett – magatartás tehát nem volt alkalmas arra, hogy bármiféle jogellenes cselekmény gyanúját felvesse, mivel hiányzott a cselekményüknél hiányzott a jogellenesség, mint a bűncselekmény fogalmának [Btk. 10. § „Bűncselekmény az a szándékosan vagy - ha a törvény a gondatlan elkövetést is bünteti - gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre a törvény büntetés kiszabását rendeli. Társadalomra veszélyes cselekmény az a tevékenység

vagy mulasztás, amely Magyarország állami, társadalmi vagy gazdasági rendjét, az állampolgárok személyét vagy jogait sérti vagy veszélyezteti.”] egyik alapvető eleme, így a rendőrök oldalán bizonyosan nem generált intézkedési kötelezettséget.

/2.) A panaszosok sérelmezték, hogy a II. r. panaszossal szemben testi sértést követtek el a biztonsági őrök.

A panaszosok és a biztonsági őrök vezetőjének előadása abban egybevág, hogy a panaszosokat távozásra szólították fel, majd ezt követően megkezdték a kiszorításukat a helyszínről, aminek ellenálltak (a II. r. panaszos egy fába kapaszkodva tartotta magát), amire a biztonsági őrök kissé megemelve őket kivitték a lezárni kívánt területről őket.

Az SzVMt. 27. § (3) bekezdésének b) pontja felhatalmazza a személy- és vagyonőröket, hogy arányos mérvű kényszerítő testi erő alkalmazásával a védett létesítménybe, területre való jogosulatlan belépést megakadályozhatja, a jogosulatlanul bent tartózkodót onnan eltávolíthatja.

A rendőri jelentések és a videofelvételek arról tanúskodnak, hogy a rendőrök ebben a körben is meghallgatták a feleket, kifejezetten megkérdezték a panaszosokat, hogy keletkezett-e testi sérülésük, kérnek-e mentőt, amire nemleges választ adtak.

Jelen esetben tehát a panaszosok a rendőröknek a helyszínen nem számoltak be testi sérülésekről, nem kértek orvosi ellátást, csupán arról beszéltek, hogy átvonszolták kettőjüket az úton, illetve az egyik őr megszorította az egyiküknek a kezét, és lefeszítette a fáról, amit azért fogott, hogy ne tudják a lezárt területről eltávolítani.

A testi sértés büntető tényállásának megvalósulásához elengedhetetlenül szükséges, hogy az jogszabályhelyben előírt eredmény, tehát a sérülés vagy betegség okozása, megvalósuljon. Ilyen eredményről a helyszínen a panaszosok egyáltalán nem számoltak be.

Továbbá a büntethetőséghez az is kell, hogy ne álljon fel büntethetőséget kizáró ok. Jelen esetben egyértelmű a jogellenességet kizáró büntethetőségi akadály fennállta, hiszen hivatásbeli kötelezettségét teljesítette a biztonsági őr az eseményekkor, mivel a fent hivatkozott jogszabályhely kifejezetten felhatalmazza testi kényszer jogszerű alkalmazására a feladatai végrehajtás érdekében.

Tekintettel tehát arra, hogy a panaszosok beszámolója szerint a biztonsági őrök testi kényszerrel kivezették/kivitték őket a helyszínről, ugyanakkor sérülésekről nem számoltak be, a Testület álláspontja szerint nem volt alaptalan az intézkedő rendőr azon megállapítása, hogy a biztonsági őrök nem lépték túl a jogszabályi felhatalmazásuk kereteit (arányos mérvű kényszerítő testi erő), azaz a testi sértés elkövetésének gyanúja nem merült fel az esetükben. Emiatt pedig további intézkedési kötelezettsége se keletkezett a rendőröknek.

/3.) A panaszosok sérelmezték, hogy a biztonsági őrök álláspontjuk szerint elkövették a Btk. 174/C. § (1) bekezdése szerinti egyesülési, a gyülekezési szabadság, valamint a választási gyűlésen való részvételhez való jogának megsértését.

E kérdés vizsgálata során az alábbi jogszabályi környezetre volt figyelemmel a Testület.

A Gytv. 2. §- a szerint a gyülekezési jog gyakorlása keretében békés összejövetelek, felvonulások és tüntetések (a továbbiakban együtt: rendezvény) tarthatók, amelyeken a

résztevők véleményüket szabadon kinyilváníthatják. A rendezvény résztvevői jogosultak a közösen kialakított álláspontjukat az érdekeltek tudomására hozni. A gyülekezési jog gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, valamint nem járhat mások jogainak és szabadságának sérelmével.

A Gytv. 6. §-a előírja, hogy a közterületen [15. § a) pontja szerint közterület: a mindenki számára korlátozás nélkül igénybevehető terület, út, utca, tér] tartandó rendezvény szervezését a rendezvény helye szerint illetékes rendőrkapitányságnak, Budapesten a BRFK-nak legalább három nappal a rendezvény megtartásának tervezett időpontját megelőzően kell bejelenteni. A bejelentési kötelezettség a rendezvény szervezőjét terheli.

A Testület utal továbbá a Legfelsőbb Bíróság BH2011. 132 számon közzétett eseti döntésére, eszerint „a gyülekezési jog mindenkit megillető alapvető szabadságjog, melyet a Magyar Köztársaság elismer és biztosítja annak zavartalan gyakorlását. Az nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, valamint nem járhat mások jogainak és szabadságának sérelmével [Gytv. 2. § (3) bekezdés]. A véleménynyilvánítás és a gyülekezési jog szükségképpen sérthet más alapvető jogokat, mely jogsértés a véleménynyilvánítási jog és gyülekezési jog szükségszerű velejárója. A gyülekezéshez való alkotmányos jog korlátozhatóságának egyik feltétele, ha a másik alapvető jog és szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el. A korlátozás további feltétele, hogy az megfeleljen az arányosság követelményeinek: azaz az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyen egymással [30/1992. (V. 26.) AB határozat]. A gyülekezési jog fő célja ugyanis, hogy a résztvevők a véleményüket szabadon kinyilváníthassák. Az Alkotmány 61. §-ának értelmében e szabadságjognak egyértelműen kitüntetett szerepe van az alkotmányos alapjogok között. A szabad véleménynyilvánítás joga mindenképpen azzal jár, hogy a vélemény-szabadságot korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni. A vélemény szabadságával szemben mérlegelendő korlátozó törvénynek nagyobb a súlya, ha közvetlenül másik alanyi jog érvényesítésére és védelmére szolgál, kisebb, ha ilyen jogokat csak mögöttesen valamely „intézmény” közvetítésével véd, s legkisebb, ha csupán valamely elvont érték a tárgya (pl. köznyugalom). Az ún. kommunikációs alapjogok - köztük az adott ügy eldöntése szempontjából jelentőséggel bíró véleménynyilvánítás és gyülekezési jog - nem korlátlanok, nem járhatnak ugyanis más alkotmányos alapjogok lényeges sérelmével, még akkor sem, ha az egyes alapjogok (így a gyülekezési jog) gyakorlása során kétségtelenül elkerülhetetlen az alapjogok összeütközése. Következésképpen a gyülekezési jog gyakorlója is csak annyiban élhet jogszerűen alkotmányos jogaival más alapjogok terhére, amennyiben az a szükségesség és az arányosság követelményeinek megfelel.”

A Testület továbbá szükségesnek tartja felhívni a figyelmet a versengő gyülekezésre vonatkozó jogszabályi környezet rendezetlenségére, amivel kapcsolatban az Allampolgári Jogok Országgyűlési Biztosa AJB 4721/2009. számú ügyben kiadott, 2009. szeptember 3-án kelt jelentésében (a továbbiakban: Jelentés) az alábbiakat rögzíti. A Jelentés Megállapításai IV. részének C) pontja szerint „A jelentés megállapításai szerint a versengő gyülekezésre vonatkozó szabályainak teljes hiánya mai gyülekezési jogunkban és az ebből következő jogalkalmazási problémák miatt kialakult jogi helyzet a békés gyülekezéshez való joggal összefüggő visszásságot okoz. (...) Mindezt azért lényeges előzetesen rögzíteni, mert legalább ilyen súlyú problémát, dilemmát okoz a gyakorlat számára az azonos helyszínre, azonos időpontra bejelentett rendezvények viszonya akkor is, ha az egyik rendezvény a gyülekezési törvény hatálya alá tartozik, míg a másik megtartására az illetékes önkormányzat által adott

közterület-foglalási engedély nyomán kerülne sor. A helyzetet tovább bonyolítja, hogy a két eltérő típusú rendezvény megtartására vonatkozó kérelmet – jellegénél fogva – különböző szervek, különböző jogszabályi háttér alapján és szempontok alapján bírálják el, egymást pedig nem kötelesek a döntésükről még tájékoztatni, értesíteni sem. A helyi önkormányzat az adott közterület használatát tulajdonosként engedélyezheti, az általa alkotott önkormányzati rendelet keretei között, vagyis alapvetően szabad belátása szerint. Ezzel szemben a rendőrség a gyülekezési jog hatálya alá tartozó rendezvény megtartását a Gytv. 8. § (1) bekezdésre tekintettel hangsúlyozottan nem engedélyezi, hanem vagy tudomásul veszi, vagy taxatív meghatározott esetben megtilthatja. Jelen esetben, a korábbi rendőrségi (és bírósági) gyakorlatra is figyelemmel, az a kép rajzolódik ki, hogy a közterület-használat alapján tartott rendezvények – ha indirekt módon is – de egyfajta elsőbbséget élveznek a gyülekezési jog hatálya alá tartozó rendezvényekkel szemben. Ugyanis, ha a rendőrség arról – akár a tudomásul vételt követően – értesül, hogy az adott területre, adott időpontban közterület-használati engedély alapján egy más rendezvény kerül majd megtartásra, a bejelentett gyülekezési törvény hatálya alá tartozó rendezvény megtarthatóságával összefüggésben, a Gytv. 8. § (3) bekezdésére tekintettel hatáskörének hiányát állapítja meg, amely azzal a hatással jár, hogy ott és akkor a rendezvény nem lesz megtartható. A hatályos jogszabályok a közterületen tartott Gytv. hatálya alá tartozó és a közterület-használat alapján tartott rendezvények viszonyával, a kérdéskörrel kapcsolatosan semmilyen a jogalkalmazókat eligazító, iránymutatásul szolgáló szabályt sem tartalmaznak. Nincs jogszabályban rögzítve még a kölcsönös tájékoztatási kötelezettség sem (...). A jelen jogi helyzet így a gyülekezési joggal összefüggő visszasság veszélyét hordozza magában, mivel tömeges méretben előforduló utólagos közterület használat engedélyezése és az ennek nyomán születő, a gyülekezési törvény hatálya alá tartozó rendezvény megtartását megghiúsító rendőrségi végzések alkalmasak arra, hogy kiüresítsék a gyülekezési jog, mint kiemelt kommunikációs alapjog tényleges gyakorolhatóságát. (...) Közkeletű vélekedés ugyan, hogy a gyülekezési jog olyan szabadságjog, amelyet kizárólag közterületen lehet gyakorolni, azonban ennek jogszabályi alapja nincsen, ugyanis – hasonlóan a résztvevők létszámához – a gyülekezés helyét sem határozza meg sem az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata (EJENY), sem a PPJNE, sem az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJEE), de az Alkotmány és még a Gytv. sem. Emellett a gyülekezés helyét az uralkodó szakirodalmi álláspont sem tartja annak fogalmi elemének. (...) arra következtethetünk, hogy a közterületen, középületben, de még a magánlakásban tartott rendezvények is a gyülekezési jog körébe tartoznak, azonban csak a közterületen tartandó rendezvényeket kell a rendőrségnek bejelenteni, és a rendőrség képviselőjének a magánlakásban (magánterületen) szervezett rendezvényen való részvételre kizárólag a jogosult hozzájárulásával van lehetőség. Helyesen állapította meg Budapest rendőrfőkapitánya hatásköre hiányát, ugyanis a rendezvény bejelentett helyszíne valóban nem tartozott a Gytv. közterület-fogalma alá. Ez azonban pusztán annyit jelent, hogy a rendezvény nem volt bejelentéshez kötött. Az ilyen, hatáskör hiányt megállapító közigazgatási döntés viszont nem téveszthető össze a rendezvény megtartását tiltó határozattal. (...)"

Jelen esetben a panaszosok 2011. december 10-től „gördülő” éhségstrájkot kezdtek az MTVA épületénél, melyről bejelentés nem érkezett a BRFK-ra. Mivel magánterületen tartották a Gytv. értelmében nem kellett bejelenteni a rendőrségre, csak a tulajdonos engedélyére volt szükséges a demonstráció megtartásához. A panaszosok és a biztonsági szolgálat között 2011. decemberében több összetűzés is volt, amelyeknél rendőri intézkedés is történt, illetve ezen ügyek miatt az ombudsman is vizsgálta az esetet. Az „éhségstrájk” különböző eszközök, sátrak, lakókocsi használatával a fenti területen folytatódott 2012. november 2-ig, amely időszakban a BRFK III. kerületi Rendőrkapitányság az eseményt

visszatérően ellenőrizte. Az MTVA részéről ebben az időszakban a BRFK felé megkeresés, illetve rendőri intézkedésre irányuló felkérés nem érkezett.

Az MTVA 2012. szeptember 24-én építési engedélyt kért az „A” jelű porta és a „B” jelű épület közötti területre üvegszobor építése céljából. Az engedélyt a Budapest III. kerület Óbuda-Békásmegyer Polgármesteri Hivatal (a továbbiakban: Polgármesteri Hivatal) Elsőfokú Építési Hatóság [...] számon kiadta. Az építési engedélyt kiegészítve közterület használati megállapodást kötött a Polgármesteri Hivatallal 2012. október 30- tól visszavonásig, de legfeljebb 2013. január 31-ig (felvonulási terület, építési tevékenység).

A határozatot 2012. október 30-án személyesen vette át a kérelmező jogtanácsosa. 2012. október 30-án újabb közterület használati megállapodást kötött az MTVA a Polgármesteri Hivatallal 2012. október 31-től visszavonásig, de legfeljebb 2013. január 31-ig kültéri fotókiállítás céljából. Az érintett területet – a sátor kivételével – kordonnal elkerítette az MTVA, továbbá kettő darab konténert telepített a sátor mellé, illetve a „B” porta előtti közútra.

Az építési engedéllyel érintett területen volt a demonstráció, így a munkaszüneti napot követően, 2012. november 2-án az MTVA, mint a terület jogszerű használója a biztonsági szolgálat munkatársain keresztül az éhségstrájkban résztvevő személyeket – mivel ehhez a tevékenységhez hozzájárulását nem adta – a terület elhagyására szólította fel, melynek során két személyt – mivel a felszólításnak nem tettek eleget – testi erővel történő kivezetés útján a területről eltávolított. Ezt követően a demonstrálók a „B” porta melletti füves közterületet vették igénybe tevékenységük folytatásához, a sátrat szintén erre a helyszínre telepítették. Magatartásukkal az épületbe történő ki- és bejárást nem akadályozták.

A Testület álláspontja szerint az MTVA mint a magánterület használója jogszerűen tagadta meg a hozzájárulását a panaszosok tüntetéséhez, a közterület használatára pedig érvényes közterület használati engedéllyel rendelkezett az illetékes önkormányzattól építési munkálatok kivitelezése érdekében, amelyhez a Testület álláspontja szerint mint használatra jogosult jogszerűen zárta le a területet.

A Testület elfogadta továbbá a rendőrség azon álláspontját, hogy a panaszosok nem voltak elzárva a gyülekezési joguk gyakorlásától, csupán annak helyszíne helyeződött át a magánterületről az azzal szomszédos közterületre. A panaszosok pedig sem a helyszínen, sem később nem igazoltak olyan halaszthatatlan érdeket, vagy célt, aminél a közterületi demonstráció bejelentéséhez szükséges idő érdekmúlást okozott volna.

Az építkezési munkálatok ezen felül veszélyes üzemnek minősülnek, így azok a testi épségét és adott esetben még az életét is veszélyeztethetnék annak, aki a területen nem megfelelő védőfelszerelésben tartózkodik, így a területen maradó panaszosokét is. A Testület álláspontja szerint a gyülekezési jog bár alapvető jog, más alapjogok védelme érdekében mégis korlátozható, és ez esetben az élet és a testi épség védelme előnyt élvez a gyülekezési joggal szemben. Erre tekintettel osztotta a Testület azt a rendőrségi álláspontot, hogy építési területen már csak ezért sem lehetett a demonstrációt folytatni.

A fentiek alapján tehát a biztonsági őrök megfelelő jogszabályi felhatalmazással rendelkeztek ahhoz, hogy az általuk őrzött és az MTVA által használt építési területet lezárják, onnan pedig az illetéktelen személyeket (panaszosokat) a saját és a terület biztonsága érdekében távozásra szólítsák fel, illetve arányos testi kényszerrel őket eltávolítsák.

Mindezek alapján tehát a Testület álláspontja szerint nem volt nyilvánvalóan megalapozatlan a rendőrség azon helyzetértékelése, hogy a biztonsági őrök tevékenységükkel nem valósítottak meg bűncselekményt, ezért nem mulasztott a rendőrség akkor, amikor a biztonsági őröket az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján nem igazoltatta. Szintén nem mulasztott a rendőrség akkor, amikor ezen álláspont alapján a feljelentés lehetőségéről tájékoztatták a panaszosokat, ezért a panaszosok tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült.

Ugyanakkor a Testület álláspontja szerint sérült a panaszosok tisztességes eljáráshoz való joga, amikor a rendőr a gyülekezés továbbfolytatására vonatkozó tájékoztatása keretében nem hívta fel a panaszosok figyelmét a közterületi rendezvényt kapcsolatos bejelentési kötelezettségre.

Megjegyzni továbbá a Testület – ahogyan azt már korábbi 153/2012 (IV. 25.) állásfoglalásában is kifejtette –, hogy a rendőrség, mint jogalkalmazó szerv nem jogosult a jogszabályi előírások, illetve közigazgatási határozatok felülmérlegelésére, még akkor sem, ha a törvény, illetve más alacsonyabb rendű jogszabály, vagy más közjogi szervezetszabályozó eszköz, illetve a határozat közötti anomáliát észlel. A jogszabályellenes önkormányzati határozat megsemmisítését vagy megváltoztatását csupán az az által érintett ügyfél kezdeményezheti. Így a Testület álláspontja szerint az intézkedő rendőröknek nem volt felhatalmazása arra, hogy a határozat rendelkezéseinek esetleges jogellenessége miatt biztonsági őröket a demonstráció korábbi helyszínének a megnyitására utasítsák.

(c) A panaszosok sérelmezték továbbá, hogy a rendőrök nem igazoltatták a biztonsági őröket, noha ezt kérték tőlük, jelezve, hogy melyik személyek intézkedtek velük szemben.

Az Rtv. 24. § (4)-(6) bekezdése szerint a rendőrt a jogainak érvényesítése végett bárki felkérheti más személy igazoltatására. Ha az igazoltatást kérő valószínűsíti, hogy az igazoltatáshoz jogos érdeke fűződik, és a személyazonosságát igazolja, a rendőr a kérést teljesíti. Az igazoltatott adatait a rendőrkapitányság adja ki az igazoltatást kérőnek, ha az adatokhoz fűződő jogosultságát hitelt érdemlően igazolja. Ha az igazoltatást kérő az igazoltatást követő 8 napon belül az adatok kiadását nem kéri, vagy a jogosultságát nem igazolja, az igazoltatottnak a (4) bekezdés alapján felvett adatait meg kell semmisíteni. Az adatok kiadásáról az igazoltatott személyt írásban értesíteni kell. Az értesítésben közölni kell az igazoltatást kérő igényének indokait. Ha az igazoltatott kéri, az igazoltatást kérő személyazonosító adatait vele közölni kell.

A helyszíni intézkedést részletesen rögzítő rendőri jelentések egyáltalán nem számolnak be arról, hogy a panaszosok a helyszínen kérték volna a biztonsági őrök igazoltatását.

A rendelkezésre álló videofelvételeken nem látható, hogy a panaszosok kérnék a rendőröket, hogy igazoltassák a biztonsági őröket. A [...] linken elérhető felvételen ugyan elmondja, hogy hiába kérték, hogy igazoltassák a személyeket, nem tettek eleget a rendőrök a kérésnek, ám ezt a felvételen nem a helyszínen lévő rendőröknek mondja.

Mindezek alapján a Testület nem tudta rekonstruálni az eseményeket tekintetben, hogy a panaszosok valóban kérték-e az Rtv. 24. § alapján a biztonsági őrök igazoltatását a rendőröktől.

A fentiekre figyelemmel a panaszosok tisztességes eljárásához való jogának sérelme nem volt megállapítható.

3) A panaszosok sérelmezték, hogy a rendőrök az intézkedést megelőzően nem biztosították megfelelően a helyszínt.

A Gytv. 11. § (1)-(2) bekezdése szerint a rendezvény rendjének biztosításáról a szervező gondoskodik. A rendőrség és más arra illetékes szerv a rendezvény rendjének biztosításában a szervező kérésére közreműködik, a rendezvényt megzavaró személyek eltávolításáról intézkedik.

A fentiekből kitűnik, hogy a rendezvény rendjének biztosítása elsődlegesen a rendező kötelezettsége, és csupán kérésre működik ebben közre a rendőrség, illetve ha magától olyan eseményt észlel, vagy hoznak a tudomására, ami az Rtv. 13. § szerint intézkedési kötelezettséget keletkeztet a rendőrség oldalán.

A rendőri jelentésekből kiderül, hogy 2011 decemberétől tartott az „éhségstrájk” az MTVA épületénél. 2011. december hónapban az éhségstrájkolók és az MTVA biztonsági szolgálatának dolgozói között több esetben alakult ki konfliktus, melyek rendőri intézkedést eredményeztek. Ezt követően az Alapvető Jogok Biztosa eljárást indított, ezt követően egészen 2012. november 2-áig a kerületi kapitányság az eseményt visszatérően ellenőrizte. Az MTVA részéről ebben az időszakban a BRFK felé megkeresés, illetve rendőri intézkedésre irányuló felkérés nem érkezett.

A Testület álláspontja szerint, figyelemmel arra, hogy 2011. decemberét követően nem volt atrocitás a helyszínen, indokolatlan és szükségtelen lett volna a folyamatos rendőri helyszíni jelenlét a rendezvény területén. A jelentések szerint a rendőrök a bejelentések alkalmával valamennyi esetben intézkedtek a helyszínen, azt a panaszosok sem kifogásolták, hogy lett volna olyan bejelentés, amire ne érkezett volna járőr a helyszínre, csupán a folyamatos helyszínbiztosítást hiányolták.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint nem sérült a panaszosok tisztességes eljárásához való joga azáltal, hogy a rendőrség nem biztosította folyamatos jelenléttel a demonstrációjukat.

IV.

A Testület álláspontja szerint a telefonos bejelentés tartalma intézkedési kötelezettséget keletkeztetett a rendőrség oldalán. A Testület álláspontja nem volt nyilvánvalóan megalapozatlan a rendőrség azon helyzetértékelése, hogy a biztonsági őrök tevékenységükkel nem valósítják meg bűncselekményt, ezért nem mulasztott a rendőrség akkor, amikor a biztonsági őröket az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján nem igazoltatta. Szintén nem mulasztott a rendőrség akkor, amikor ezen álláspont alapján a feljelentés lehetőségéről tájékoztatták a panaszosokat, ezért a panaszosok tisztességes eljárásához való joga nem sérült.

Ugyanakkor a Testület álláspontja szerint sérült a panaszosok tisztességes eljárásához való joga, amikor a rendőr a gyülekezés továbbfolytatására vonatkozó tájékoztatása keretében nem

hívta fel a panaszosok figyelmét a közterületi rendezvényt kapcsolatos bejelentési kötelezettségre.

A panaszosok tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható azon kifogás kapcsán, hogy a rendőrök kérésre nem igazoltatták a biztonsági őroket az Rtv. 24. § (4) bekezdése alapján.

Szintén nem sérült a Testület álláspontja szerint a panaszosok tisztességes eljáráshoz való joga azáltal, hogy a rendőrség nem biztosította folyamatos jelenléttel a demonstrációjukat.

A Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez áttette.

Budapest, 2013. december 11.

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület